

Bakalářská práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta

Bakalářská práce

Předávání životního stylu v oddílu Toulavý vítr

Autor práce: Vítězslav Lád
Vedoucí práce: Mgr. Martina Kočerová, Ph.D.
Studijní program: Pedagogika volného času

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracoval pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum: 25. 03. 2024

Podpis studenta: Vítězslav Lád

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Martině Kočerové Ph.D. za trpělivé vedení, cenné rady a připomínky. Můj dík patří také mé manželce Renátě a synu Jakobovi za pomoc, trpělivost a podporu v průběhu mého studia a všem členům oddílu Toulavý vítr za ochotu se mnou spolupracovat.

Obsah

Úvod.....	5
1 Tábornická hnutí	6
1.1 Woodcraft a jeho vznik, československý Woodcraft.....	6
1.2 Vznik a historie České tábornické unie.....	7
1.2.1 Struktura organizace Česká tábornická unie.....	9
1.2.2 Česká tábornická unie a její účel, poslání a hlavní činnosti	10
2 Oddíl Toulavý vítr.....	12
2.1 Historie a současnost oddílu Toulavý vítr	14
3 Životní styl.....	18
3.1 Rysy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr	19
3.2 Způsoby předávání životního stylu mezi členy oddílu Toulavý vítr	22
4 Diskuse.....	29
Závěr	33
Seznam použitých zdrojů.....	35
Seznam zkratk	37
Přílohy.....	38
Příloha I.: Rozhovor s Evou Kotkovou	39
Příloha II.: Rozhovor se Stanislavem Malínským.....	43
Příloha III.: Rozhovor s Michaelem Kalou	46
Příloha IV.: Pravidla bodování	49
Příloha V.: Oddílový znak	51
Příloha VI.: Glejty	54
Příloha VII.: Oddílové zákony	62
Příloha VIII.: Kronikový zápis o výpravě.....	63
Příloha IX.: Kronikový zápis o schůzce a HVNH	67
Příloha X.: Kronikový zápis z výpravy pro starší	72
Abstrakt.....	75
Abstract.....	76

Úvod

Cílem bakalářské práce je popsat proces předávání životního stylu mezi třemi generacemi členů oddílu Toulavý vítr z Českých Budějovic.

Životním stylem se v předložené práci myslí souhrn zvyků, obyčejů, významných činností, norem, vztahů, životních projevů a zvyklostí (obecně tedy rysů, kterými se systém vyznačuje, ze kterých sestává)¹ charakteristických pro členy oddílu Toulavý vítr. Tyto rysy životního stylu budou vyvozeny z písemných materiálů, které vypovídají o životě členů oddílu včetně kronik. Dále pak z osobní žité zkušenosti člena oddílu Toulavý vítr (v tomto případě autora předložené bakalářské práce), a budou doplněny rozhovory s dalšími členy oddílu. Z těchto zdrojů bude také odvozen způsob předávání popsaného životního stylu, respektive jeho rysů, v obecnosti, konkrétně pak mezi třemi generacemi členů oddílu Toulavý vítr.

Práce je strukturována do kapitol, přičemž v první kapitole jsou představena hnutí, k jejichž zásadám se oddíl Toulavý vítr hlásí. Jedná se o Woodcraft a Českou tábornickou unii jejímž je oddíl Toulavý vítr pobočným spolkem. Ve druhé kapitole je popsán oddíl Toulavý vítr, jeho historie a současnost. Třetí kapitola je zaměřena na vymezení pojmu životní styl a na popis toho, jaké jsou rysy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr a způsob jejich předávání. Čtvrtá kapitola obsahuje porovnání předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr s předáváním životního stylu v několika skautských oddílech v oblasti Litomyšle. V této kapitole uvádím srovnání s prací E. Urbanové², která se zaměřila na styly výchovy, které vedou k předávání životního stylu mladším generacím.

¹ Srov. *Styl životní* [online]. Sociologická encyklopedie, ©2018 [citováno 12. 03. 2024]. Sociologický ústav AV ČR, 2017. ISBN 978-80-7330-308-2. Dostupné na WWW: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Styl_%C5%BEivotn%C3%AD>.

² URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online]. Olomouc, © 2015 [citováno 13. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://theses.cz/id/am8elo/>>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

1 Tábornická hnutí

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na životní styl a jeho předávání v oddíle Toulavý vítr. Tento oddíl je součástí České tábornické unie (dále jen ČTU), a je registrován dle Občanského zákoníku³ jako pobočný spolek. Svými hodnotami oddíl Toulavý vítr navazuje na hodnoty ČTU, které vychází z odkazu hnutí Woodcraft. Jak ČTU, tak hnutí Woodcraft budou představeny v následujících kapitolách.

1.1 Woodcraft a jeho vznik, československý Woodcraft

Woodcraft je výchovné hnutí, u jehož zrodu stál na konci 19. století Ernest Thompson Seton. Podle původního Setonova přesvědčení bylo toto hnutí určeno pro děti od 4 let až po dospělé do 94 let.⁴ Hlavní myšlenkou Woodcraftu je fyzický a psychický rozvoj člověka v souladu s přírodou. Toto hnutí klade důraz na sebevzdělávání a učení se dovednostem, které jsou potřebné k životu v přírodě. Cílem je vychovat z jedince člověka čestného, odvážného a morálně silného,⁵ který umí nést odpovědnost za své jednání, uznává a dodržuje pevné morální zásady a je prospěšný svému okolí. Pevné morální zásady shrnuje tzv. woodcrafterský zákon. Ten představuje základní morální všeobecně platný kodex.⁶

Za otce československého Woodcraftu je považován středoškolský učitel Miloš Seifert. Toto hnutí působilo od roku 1923 na území Československa pod názvem Liga Lesní moudrosti.⁷ Organizace existovala s historickými přestávkami, kdy byla činnost na území Československa zakázána, až do současnosti (rozumí se rok vzniku této bakalářské práce, tzn. 2024).

³ Zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 3045 ve spojení s § 214, ve znění platném k 01. 01. 2014.

⁴ Srov. *Kategorie:Woodcraft* [online]. Thewoodcraft.org, ©2021 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/Kategorie:Woodcraft>>.

⁵ Srov. *Československý Woodcraft* [online]. Liga lesní moudrosti, ©1999 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.woodcraft.cz/index.php?right=historie_cswoodcraft&lan=cs>.

⁶ Srov. *Liga lesní moudrosti – woodcrafterský zákon* [online]. Liga lesní moudrosti, ©2013 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.ligalesnimoudrosti.cz/cs/woodcraftersky-zakon>>.

⁷ Srov. *Liga lesní moudrosti – The Woodcraft League of Czechoslovakia*. [online]. Thewoodcraft.org, ©2021 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/Organizace:Liga_lesn%C3%AD_moudrosti_%E2%80%93_The_Woodcraft_League_of_Czechoslovakia>.

1.2 Vznik a historie České tábornické unie

ČTU vychází z hodnot a principů výchovného hnutí Woodcraft (viz Kapitola 1.1), které je úzce spjato s přírodou. Současně s hnutím E. T. Setona, tedy na konci 19. století,⁸ vznikl v roce 1888 na území Československa Klub českých turistů (dále jen KČT). Byl to první český turistický spolek zaměřený na rozvoj turismu a na péči o turistické trasy. KČT se zasadil o stavbu turistických chat v Čechách, o úpravu a značení turistických cest, tvorbu map. KČT organizoval výlety nejen v tuzemsku, ale i do zahraničí.⁹ Před první světovou válkou byl tedy KČT prakticky jedinou skupinou, která zajišťovala pro milovníky přírody organizované výlety do přírody, ale bez dalších navazujících zálesáckých činností. Po skončení první světové války docházelo k výraznému rozvoji turistiky a rozšiřovala se skautská a trampská hnutí. Během druhé světové války byla činnost KČT silně omezena jako prakticky všechny ostatní tělovýchovné jednoty a kluby. Po válce až do poloviny šedesátých let bylo pojetí turistiky charakterizováno jako pěší pohyb, maximálně kombinovaný s železniční dopravou. Jednalo se zpravidla o turistické výlety nebo setkání na zajímavých místech, které se postupně rozšiřovalo i o další aktivity v přírodě, například v horách nebo na vodě.¹⁰

V roce 1963 podal Vlastimil „Vlasta“ Snopek, spolu s dalšími nikde neorganizovanými nadšenými turisty a táborníky, kteří spolu s ním sdíleli lásku k zálesáctví v duchu Woodcraftu, na oddělení turistiky a sportu na Ústředním výboru Československého svazu mládeže návrh na zřízení školy v přírodě. Obsah předmětného návrhu se zcela odlišoval od do té doby platného pojetí turistiky. K rozlišení dosavadních forem turistických činností bylo poprvé užito výrazu tábornictví a tábornická škola. V projektu byly zařazeny kombinované zálesácké a sportovní prvky inspirované historicky staršími organizacemi a hnutími jako byly Woodcraft, Junák či tramping. V předloženém programu tábornické školy v přírodě byly uvedeny prvky zálesáckých a tábornických dovedností, poznávání a ochrana přírody, výchova prožitkem a sportovní prvky jako lukostřelba, lasování, práce s lanem, orientační sport, judo, tábornická tvořivost, hra na kytaru i organizace tábornických škol.¹¹ Po dlouhém vyjednávání byla letní tábornická škola skutečně v létě 1964 poprvé realizována na Slunečné Pasece pod Křemešníkem.¹²

⁸ Srov. *Historie KČT* [online]. Klub českých turistů, ©2021 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://kct.cz/historie>>.

⁹ Srov. Tamtéž.

¹⁰ Srov. Tamtéž.

¹¹ Srov. *Znám plno vůní... Pohled do historie tábornictví nejen mezi Chřiby a Bílými Karpatami*. [online]. Tábornická základna Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.tabornickazakladna.cz/sites/default/files/2023-07/sedesata_leta_a_vznik_ustredni_tabornicke_skoly.pdf>.

¹² Srov. Tamtéž.

V době tzv. Pražského jara, tedy na jaře roku 1968, kdy vrcholil demokratizační proces v tehdejší Československu se v březnu konalo jednání představitelů Československého svazu mládeže (dále jen ČSM), na němž většina jeho členů zhodnotila činnost svazu jako nedostačující. Mezi negativně hodnotící členy patřil i Jan „Žanek“ Hochman, jako zástupce ústředního tábornického štábu, tábornických škol. Hochman svaz tvrdě kritizoval a následně spolu s dalšími z jednání odešel. O chvíli později se v budově ČSM shromáždil ústřední štáb tábornictví, který oznámil založení samostatné organizace nazvané Česká tábornická unie. Hned v červnu 1968 se konal její první ustavující sněm.

Oficiálně byla Česká tábornická unie zaregistrována jako samostatný spolek k 18. listopadu 1968. Avšak už v roce 1970 bylo zamezeno činnosti samostatných dětských a mládežnických organizací na území Československa, které byly založeny nebo obnoveny v letech 1968-1969, tedy i ČTU. K zamezení činnosti došlo na základě požadavku Komunistické strany Československa.¹³

V současnosti (rok 2024) je Česká tábornická unie zapsaným spolkem se sídlem v Praze.¹⁴ Působnost ČTU je vymezena územím České republiky. Organizační jednotky jsou pobočné spolky, Oblasti, Tábornické kluby a Trampské osady.¹⁵ Její hlavní činností je propagace a realizace tábornictví jako zájmového hnutí orientujícího se na život v přírodě, poznávání přírody, její aktivní ochrany a s tím spojené tábornické dovednosti a sportovní vyžití v přírodě. ČTU vede své členy k touze po osobním rozvoji a k osvojování takových životních hodnot jako je pravda, spravedlnost, nesobectví, laskavost, odpovědnost sám za sebe, péče a odpovědnost za slabší, pokora, schopnost omezit se, je-li to potřeba v zájmu ostatních, kritické myšlení a sebedisciplinálna (umírněnost).¹⁶ Předmětem hlavní činnosti ČTU je veřejně prospěšná činnost, zejména pak práce s dětmi a mládeží a vzdělávací činnost. Je organizací, která volně sdružuje na základě společného zájmu a dobrovolnosti děti, mládež a dospělé, hlásící se k poslání ČTU. Unie navazuje na činnost svých předchůdců, z nichž za sobě nejbližší považuje historické trampské hnutí a organizace hlásící se k myšlenkám Woodcraftu, jehož českým ekvivalentem je Liga Lesní moudrosti¹⁷ (viz kapitola 1.1).

¹³ Srov. *Období normalizace společnost zažívá pohřbená (sedmdesátá léta)*. [online]. Totalita, ©1999 [citováno 12. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.totalita.cz/norm/norm_02.php>.

¹⁴ Srov. *Veřejný rejstřík a sbírka listin*. [online]. OR justice, [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <[https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=%C4%8Desk%C3%A1+1%C3%A1bornick%C3%A1+unie&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE&typHledaniSpolku=ALL](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=%C4%8Desk%C3%A1+1%C3%A1bornick%C3%A1+unie&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE&typHledaniSpolku=ALL)>.

¹⁵ Srov. *Stanovy ČTU*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na <https://tabornici.cz/sites/default/files/2022-11/stanovy-ctu_0.pdf>.

¹⁶ Srov. *O nás*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/o-nas>>.

¹⁷ Srov. *Tábornická činnost*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/tabornicka-cinnost>>.

1.2.1 Struktura organizace Česká tábornická unie

Strukturu organizace České tábornické unie tvoří Sněm ČTU, Nejvyšší rada ČTU a Ústředí ČTU. Sněm ČTU je nevyšším orgánem spolku, schází se jednou za čtyři roky. Vypracovává Programové prohlášení, ve kterém směřuje činnost unie podle aktuálního společensko-ekonomického vývoje a upřesňuje pedagogické metody při vzdělávání svých členů.¹⁸

V hierarchii druhým nejvyšším orgánem je Nejvyšší rada ČTU. Ta se schází čtyřikrát ročně a zasedají v ní volení zástupci z Velkých rad jednotlivých oblastí, představitelé ČTU a zástupci ústředí a odborných týmů.¹⁹ Poslední z nejvyšších pater vedení je Ústředí ČTU. To má za úkol zabezpečit celostátní servis pro všechny oblasti ČTU a vytvářet pro jejich práci optimální podmínky. Především zajišťuje komunikaci se státní správou, vyřizuje ekonomické a legislativní záležitosti. V neposlední řadě je Ústředí ČTU zprostředkovatelem komunikace mezi samotnými táborníky a propagátorem práce ČTU směrem k veřejnosti.²⁰

Celá tábornická organizace je členěna do celkem 12 oblastí, které zahrnují vesměs celé území České republiky. Jedná se o oblasti: Praha, Střední Čechy – západ, Labsko-Sázavská oblast, Východočeská oblast, Severočeská oblast, Velké Lucko, Západočeská oblast, Jihočeská oblast, Jižní Morava, Jesenická oblast, Chřibsko-Karpatská oblast a Beskydská oblast. V jednotlivých oblastech pracují Velké rady oblastí, které mají na starosti zajišťování potřeb svých členů. Fungují jako informační a ekonomické spojení mezi nižšími články a ústředím. Oblasti ČTU se dále dělí na nižší organizační články tzv. tábornické kluby (T. K.) a trampské osady (T. O.). V roce 2023 bylo ve všech krajích České republiky celkem 156 tábornických klubů. Rovnoprávnými členy oblastí jsou i tak zvaní samotáři, to znamená jednotlivci, kteří nejsou členy konkrétního tábornického klubu nebo trampské osady, ale přesto jsou součástí organizace. Každý samotář je samostatným článkem této organizace a utváří svou činnost individuálně v souladu se Stanovami ČTU a ustanoveními přijatými Sněmem a Nejvyšší radou. Ze Strategického plánu 2023-2026 vyplývá, že aktuální počet členů ČTU je 6012 osob, z čehož tvoří více než 70 % děti a mládež do 26 let.²¹

¹⁸ Srov. *Struktura organizace*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://tabornici.cz/struktura-organizace>>.

¹⁹ Srov. Tamtéž.

²⁰ Srov. Tamtéž.

²¹ Srov. *Strategický plán 2023-2026*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/sites/default/files/2022-11/strategicky-plan-2023-2026.pdf>>.

1.2.2 Česká tábornická unie a její účel, poslání a hlavní činnosti

Ve stanovách ČTU²² se můžeme dočíst, že hlavním účelem ČTU je propagace a realizace tábornictví jako zájmového hnutí orientujícího se na život v přírodě, poznávání přírody, její aktivní ochranu a s tím spojené tábornické dovednosti a sportovní vyžití v přírodě. ČTU rozvíjí pozitivní vlastnosti člověka. Ve stanovách ČTU sice není taxativně uvedeno, jaké je poslání unie, ale ve Výroční zprávě ČTU z roku 2019 se o něm mluví následovně: „*Stěžejním posláním ČTU je výchova dětí a mládeže. V realitě 21. století vnímáme jako problémy společnosti sobectví a vzájemnou lhostejnost mladých lidí vůči společnosti i sobě samým. Naše mladší členy se snažíme inspirovat k obyčejným lidským hodnotám jako je slušnost, nesobeckost, pracovitost a především přátelství.*“²³ Členství v ČTU zaniká tehdy, když její člen porušuje cíle, principy a poslání ČTU. Ovšem, jaké jsou cíle a principy, ve stanovách uvedeno také není. Vidíme tady jakýsi nesoulad už ve stanovách, a musíme si tedy vystačit s tím, že veškeré cíle, principy, a poslání jsou zahrnuty pod to, co je ve stanovách deklarováno v článku II.²⁴ jako účel ČTU.

Na webových stránkách ČTU je uvedeno, že hlavní filosofií ČTU není fyzický nebo turistický výkon, ale životní postoj. V oddílech se udržuje fyzická i mentální kondice, vytvářejí se přátelské vztahy a učí se umět si poradit v omezených nebo nekomfortních podmínkách a žít v souladu s přírodou. Od raného věku se táborníci učí od starších kamarádů trampským tradicím a různým dovednostem, přes sekání dřeva na oheň a vaření, orientaci v přírodě, stavění přístřešku až po záchranu života nebo zdraví. Na výpravách i táborech se učí poznávat přírodu a učí se to, že se příroda nevyužívá jenom k rekreaci nebo sportu, ale učí se porozumět jejím zákonitostem, pochopit ji a v neposlední řadě ji chránit.²⁵

Aby mohlo docházet k realizaci filosofie ČTU v životech jejích členů, ale také v širším společenském kontextu, realizuje ČTU svou hlavní činnost. Tou je veřejně prospěšná činnost, zejména pak práce s dětmi a mládeží, a vzdělávací činnost.²⁶ Svou činnost ČTU realizuje prostřednictvím pravidelných setkání, konajících se zpravidla jednou týdně, a společných pobytů v přírodě, ať už mají formu víkendových, poznávacích, expedičních nebo táborových pobytů. Kromě této formy činností, pořádá ČTU také kulturně společenské akce, jako je hudební festival Porta a jeho mladší obdoba pro děti a mládež Brána. Ke vzdělávání vedoucích (jedná se zejména o vedoucí tábornických klubů a oddílů, což bylo pojednáno v kapitole 1.2.1) realizuje ČTU tábornickou školu, což je

²² Srov. *Stanovy ČTU*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na <https://tabornici.cz/sites/default/files/2022-11/stanovy-ctu_0.pdf>.

²³ *Výroční zpráva 2019*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 12. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://tabornici.cz/sites/default/files/2021-02/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va_2019.pdf>.

²⁴ Srov. *Stanovy ČTU*. [online].

²⁵ Srov. *Tábornická činnost*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/tabornicka-cinnost>>.

²⁶ Srov. *Stanovy ČTU*. [online].

vícestupňové vzdělávání v odbornosti práce s dětmi a kolektivy, v problematice zdravotní prevence a první pomoci. Součástí činnosti ČTU jsou také zahraniční pobyty (zejména poznávací) a další akce v oblasti kultury a sportu.²⁷

Jak už bylo výše uvedeno, tábornické kluby realizují jak činnost celoroční, tak organizují letní tábor, který je vyvrcholením celoroční činnosti klubu. V týdnu se táborníci scházejí v klubovnách, kde probíhá výchovně-vzdělávací činnost. Táborníci rozvíjí své znalosti a dovednosti v souladu s filosofií ČTU, hojnou měrou k tomu využívají nejrůznější hry a praktické činnosti. Víkendy tráví často společně na základnách a srubech, nebo pořádají víkendové výpravy do přírody. Co se táborníci naučí při pravidelných setkáních, najde hojně uplatnění v reálných situacích, které musí při svém pobytu v přírodě řešit. Dochází tak nejen k rozvoji tábornických znalostí a dovedností, ale také k rozvoji vztahů, jakožto předpokladu budování podporující komunity. ČTU se ale nesoustředí primárně na osvojení si účelového pro přírodu vstřícného jednání, ale o rozvoj hodnot jako je úcta, nesobeckost, pracovitost, přátelství, a lásky k přírodě. Jednou z hlavních zásad vnitřního života ČTU je respekt a úcta k druhému člověku, ať už se jedná o vztah mezi samotnými dětmi, mezi dítětem a vedoucím nebo o vztah mezi vedoucími. Děti se životem v oddíle učí fair play jednání, zodpovědnosti za sebe, společnost a za prostředí, v němž žijí, zejména za přírodu. Učí se i určité osobní statečnosti, která spočívá v tom, že vyjdou ze své komfortní zóny a vypraví se do prostředí a podmínek spojených s určitou mírou diskomfortu. Učí se veřejně vystoupit, angažovat se, když se děje ve společnosti nebo i v blízké komunitě něco nesprávného. A právě takové postoje a z nich vycházející jednání je pro táborníky tou správnou životní strategií.²⁸

ČTU umožňuje a pomáhá svým členům rozvíjet tábornictví, které může být pro její členy životním stylem, což znamená, že se stává klíčovou součástí jejich života a hodnot. Znamená pro ně mnohem víc než jen výlety do přírody, stává se pro ně způsobem života a životní filosofií. Lze tedy říci, že tábornictví jako životní styl může poskytovat smysl a naplnění pro ty, kteří si tento životní styl zvolili.²⁹

²⁷ Srov. *Tábornická činnost*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/tabornicka-cinnost>>.

²⁸ Srov. Tamtéž.

²⁹ Srov. Tamtéž.

2 Oddíl Toulavý vítr

Oddíl Toulavý vítr (dále jen oddíl) v Českých Budějovicích je zájmovým útvarem pro děti a mládež s více než čtyřicetiletou tradicí. Posláním oddílu je výchova a vzdělávání, rozvoj sociálního citění, ekologie a inkluze. Toulavý vítr je smíšený tábornický oddíl pro chlapce a děvčata ve věku od sedmi do patnácti let, působící jako pobočný spolek pod Českou tábornickou unií³⁰ (viz Kapitola 1). Činnost oddílu Toulavý vítr vychází ze základních pilířů woodcrafterské výchovy (viz Kapitola 1) směřující k celoživotnímu všestrannému rozvoji těla a ducha v přírodě.³¹

V oddílových strukturách ve vedoucích funkcích pracují jako dobrovolníci bývalí řadoví členové oddílu s bohatými zkušenostmi s vedením dětí při volnočasových aktivitách. Průběžně využívají možností sebevzdělávání pod záštitou České tábornické unie, čímž si doplňují odbornou kvalifikaci. Jejich snahou je poskytnout členům oddílu dostatek prostoru a vhodných podmínek pro jejich rozvoj a vzdělávání a rovněž je motivovat k účelnému využití volného času například návštěvou koncertu nebo kulturních památek, poznáváním přírody, sportovním vyžitím a podobně.

Z dostupných kronik oddílu a z informací získaných od vedoucích a instruktorů vyplývá, že v čele oddílu stojí hlavní vedoucí, jehož poradním orgánem je rada starších. Vedle rady starších stojí ještě tak zvaní osadníci. To jsou dospělí členové oddílu, kteří se přímo nepodílí na plánování činností a chodu oddílu, ale poskytují zabezpečení technického provozu letního tábora. Oddíl je rozdělený do družin. Na vedení oddílových družin se podílí instruktoři, kteří jsou vybíráni z řad odrostlých dětských členů oddílu. To jsou starší kamarádi, kteří již dosáhli šestnáctého roku věku a získali tak zvaný nováčkovský glejt (viz Příloha VI.), kterým prokazují své dovednosti v následujících oblastech: uzlování, Morseova abeceda, šifrování, práce s mapou a buzolou, čtení turistických značek, rozdělávání ohně a založení tábořiště; a byli následně oddílovou radou vybráni k plnění role instruktora. K tomu museli nejprve splnit celou řadu úkolů a prokázat této pozici odpovídající morální vlastnosti. Ne každý šestnáctiletý nebo šestnáctiletá se může stát instruktorem družiny.

Členové družin jsou děti ve věku od 7 do 15 let. V družinách jsou jak chlapci, tak děvčata různého věku. Oddíl Toulavý vítr vlastní dvě budovy pro pořádání volnočasových aktivit. Jednou budovou je oddílová klubovna, kde se oddíl schází jednou

³⁰ Srov. *O oddílu*. [online]. Toulavý vítr. ©2024 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://toulavyvitr.cz/o-oddilu/>>.

³¹ Srov. *O nás*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/o-nas/>>.

týdně na pravidelné schůzky. Ta se nachází v ulici Pasovská nedaleko českobudějovického městského parku Stromovka. Na schůzkách členové oddílu hrají různé hry, které jim připravili vedoucí a instruktoři oddílu, ale i které si připravily starší děti. Učí se při nich vázat uzly, topografii, šifrování a zdravovědu. Poznávají přírodu, získávají dovednosti potřebné k zakládání tábořiště, učí se pracovat v kolektivu, rozvíjí svou tělesnou kondici při různých sportovních aktivitách. Následně prokáží zvládnutí získaných dovedností splněním tzv. glejtů, tedy certifikátu o provedení dané dovednosti (viz Příloha VI.). Druhou budovou je srub s tábořištěm s názvem Uragán. Nachází se poblíž obce Ličov v Novohradských horách. Tábořiště je tvořeno dřevěným srubem s jídelnou a kuchyní, umývárnou a stany s dřevěnými podsadami.³²

Oddíl vyráží zpravidla jednou za měsíc na víkendový pobyt v přírodě, přičemž využívá autobusovou nebo vlakovou dopravu a část cesty absolvují členové oddílu pěšky s batohy na zádech. Většinou jezdí na svou základnu na Uragán, ale není výjimkou ani to, že vyráží na základny jiných spřátelených oddílů v rámci ČTU nebo na společné výpravy s ostatními oddíly. Na tábořišti Uragán se rovněž uskutečňuje stálý letní dvoutýdenní oddílový tábor. Ten je vyvrcholením celoročního oddílového programu. Po celý rok jednotlivé družiny oddílu i jednotlivci plní úkoly celoroční oddílové hry. Téma hry se děti dozví v listopadu na nejdůležitější výpravě roku s názvem „Výročka“. Ta je pořádána k výročí založení oddílu. Od tohoto okamžiku začíná běžet celoroční oddílová hra, která má každý rok jiné téma. Na letním táboře pak celoroční hra vrcholí a proběhne i vyhodnocení bodování celoročního snažení každého člena oddílu i jednotlivých družin. Tím se završí celý tábornický i školní rok. Další činnost pokračuje až následující září. Po ukončení stálého tábora ještě následuje týdenní putovní tábor za krásami České republiky, na který už ale nejede celý oddíl, ale zpravidla jen starší děti. Pro základnu putovního tábora je zvoleno místo v některé atraktivní lokalitě v České republice a odtud jsou podnikány jednodenní výlety do okolí.

Členové oddílu mají širokou škálu možností, jak svůj volný čas využít. Cílem, ke kterému činnosti směřují, je rozvoj charakterových vlastností, jako například čestnosti, pracovitosti, pravdomluvnosti, obětavosti, týmového ducha, ale i soutěživosti a samostatnosti. Prostřednictvím různých her a dalších aktivit se i vzdělávají, často pak, aniž by si to sami uvědomovali. Hlavní vedoucí působí v roli garanta a statutárního zástupce oddílu. Činnost a provoz oddílu jsou financovány z dotačního programu Jihočeského kraje a města České Budějovice a dále z pronájmu srubu a tábořiště Uragán a z ročních členských příspěvků členů.³³

³² Srov. *Základna*. [online]. Toulavý vítr ©2024 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://toulavyvitr.cz/zakladna>>.

³³ Srov. *O oddílu*. [online]. Toulavý vítr. ©2024 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://toulavyvitr.cz/o-oddilu/>>.

2.1 Historie a současnost oddílu Toulavý vítr

Oddíl byl založen v roce 1982, tehdy ještě pod hlavičkou Pionýrské organizace.³⁴ U jeho zrodu stála jeho zakladatelka paní Eva Kotková, zvaná Evička, za svobodna Vodecká. Ta o založení nějakého turistického oddílu pro děti a mládež uvažovala již na svých studiích na vysoké škole. V rozhovoru uvádí: *„Já jsem vedla jako instruktorka pionýrský oddíl ještě před maturitou, a to mně moc bavilo. Vedoucí oddílu byla fajn ženská, která mi do toho moc nemluvila, jen to spíš zastřešovala. Pak jsem odešla na vysokou školu, kde jsem se snažila taky něco dělat pro děti, ale moc se to nedařilo. Byla jsem z toho taková smutná a těšila se, že až se vrátím do Budějovic, říkála jsem si, že to bude lepší. Když jsem se vrátila ze studií, tak jsem si říkala, že založím nějaký ten oddíl pro děti ze základní školy.“* (Příloha I.)

Paní Eva Kotková zažila jako žákyně čtvrté a páté třídy základní školy v Nerudově ulici v Českých Budějovicích atmosféru politického uvolnění v Československu a v té době, tedy v letech 1968 až 1970, byla členkou skautského oddílu. Zde se seznámila a osvojila si základní skautská pravidla a principy, podle kterých se rozhodla v životě řídit a tyto chtěla dále uplatnit při vedení svého oddílu. Od založení oddílu si Eva Kotková slibovala, že bude moci touto cestou mladým lidem předat principy, hodnoty a dovednosti, které se sama naučila a tolik si je oblíbila při svém působení ve Skautu. V roce 1982 byl v tehdejší Československu Skaut představiteli státní moci již řadu let zakázaný. Proto hledala paní Kotková jinou možnost, kde zaregistrovat vznikající oddíl. V rozhovoru popisuje: *„Od samého začátku jsem věděla, že chci dělat oddíl na těch základech a hodnotách, co jsem měla ze Skauta. Jenomže byla osmdesátá léta, normalizace a velký důraz na politické uvědomění, který se kladl i na děti. Uvažovala jsem, že to nebude pod hlavičkou Pionýra, ale jako Turistický oddíl mládeže. Dokonce jsem si udělala kurz na cvičitele turistiky, ale Klub turistů v Českých Budějovicích neměl zájem o mládežnický oddíl a ani pro to nevytvářel žádné vhodné podmínky. Musela jsem oddíl někde zaregistrovat, a proto jsem se obrátila na Pionýra.“* (Příloha I.)

Z předešlého působení na základní škole v Nerudově ulici v Českých Budějovicích měla dobré vazby na vedení školy, a tak jich využila a 6. října 1982 se konala první schůzka budoucího nového oddílu, který byl začleněn pod Pionýrskou skupinu základní školy v Nerudově ulici v Českých Budějovicích. Na první oddílovou schůzku přišly jen čtyři děti. Postupně se na dalších schůzkách přidávaly další děti a na konci školního roku měl oddíl 19 dětských členů, dva instruktory a vedoucí oddílu paní Kotkovou (Příloha I.).

Jak je patrné z oddílové kroniky číslo 1 z let 1982 až 1983, bylo na samý úvod činnosti oddílu nutné, seznámit jeho členy s plánem náplně činnosti oddílu na celý školní rok a představit pravidla a zásady chování členů, podle kterých se budou nadále řídit. Bylo

³⁴ Srov. *O oddílu*. [online].

zapotřebí stanovit pravidla pro vyhodnocování oddílových soutěží a bodování členů (viz Příloha IV.). To proběhlo na následujících šesti schůzkách a dne 22. listopadu 1982 se konala první dvoudenní oddílová výprava na tábořišti Uragán u Ličova na Kaplicku v Novohradských horách. Tam byl členy oddílu vybrán u táborového ohně název Toulavý vítr, který tento oddíl nese až do dnešních dnů (rok 2024). Zakladatelka na tento okamžik v rozhovoru vzpomíná takto: „*První výpravu s oddílem jsme podnikli v listopadu 1982 na základnu Uragán, kde kluci společně u táboráku vymysleli název oddílu. Chtěli tam mít něco o toulání, o svobodě a o větru. A tak vzniklo to spojení toulavý vítr, a tedy název našeho oddílu.*“ (Příloha I.)

Dalším důležitým rozhodnutím bylo, jaký si členové zvolí oddílový znak, jehož prostřednictvím budou prokazovat svou příslušnost k oddílu Toulavý vítr. V oddílové kronice z roku 1983 (viz Příloha V.) je popsáno, jaké byly návrhy a jak k výběru oddílového znaku došlo. Těmito kroky byly položeny základy pro rozvoj a činnost oddílu.

Důležitým okamžikem pro zakladatelku oddílu i pro oddíl samotný bylo předání pozice vedoucího od jeho zakladatelky paní Evy Kotkové jednomu z instruktorů oddílu s přezdívkou Lachtan (občanským jménem Stanislav Malínský). Ten v dubnu roku 1987 oficiálně od paní Kotkové oddíl převzal a spolu s dalším plnoletým členem oddílu, Mahagonem (občanským jménem Jan Valuch), oddíl vedl. V rozhovoru na to paní Eva vzpomíná takto: „*V roce 1986 se rozpadl oddíl Střelka, který působil také v pionýrské skupině ZŠ Nerudova, a protože nám byl svým zaměřením dost blízky, nabídli jsme jejich členům pokračování v našich řadách. Tím se náš oddíl rozrostl ještě víc. Někteří naši původní členové po vychození základní školy zůstali v oddíle a stali se instruktory. V tu dobu se mi v létě narodil syn a já jsem nastoupila na mateřskou. Protože tou dobou nebyl Mahagon ještě plnoletý a Lachtan byl ještě na vojně, chodila jsem na oddílové schůzky s miminkem. Na výpravy to ale nešlo, a tak jsem jak na smilování čekala, až se Lachtan vrátí z vojny. Na jaře roku 1987 jsem znovu otěhotněla a čekala dceru, a proto jsem v dubnu 1987, když už byl Lachtan z vojny doma, předala vedení oddílu jemu. Volba padla jasně na něj. Lachtan byl z dvojice s Mahagonem ten zodpovědnější, klidnější a já jsem věděla, že to bude pro oddíl správná volba. Mahagon měl zas parádní nápady na činnost, takže Lachtan s Mahagonem spolu vytvořili silnou dvojku a vše běželo dál a já se věnovala rodině.*“ (Příloha I.)

Oddíl pod vedením této dvojice pokračoval dál v kurzu nastaveném jeho zakladatelkou a s tím, co je obsaženo v oddílových zákonech (viz Příloha VII.).

V roce 1989 po Sametové revoluci a změně politického režimu v Československu stál vedoucí oddílu před volbou, jaké bude jeho další směřování. Věděl, že chce zachovat nastavený směr činnosti oddílu jeho zakladatelkou a že nechce měnit složení oddílu, chtěl zachovat jeho otevřenost pro všechny zájemce o táboření. Bylo mu jasné, že musí oddíl někde registrovat, ale nechtěl jeho činnost svazovat přílišnými pravidly a kontrolou. Tehdejší vedoucí oddílu Stanislav „Lachtan“ Malínský v rozhovoru vzpomíná: „*Možná*

už v prosinci 1989 se konal nějaký sněm v Českých Budějovicích, kde se jednalo o tom, kde budou stávající oddíly registrovány. V Pionýru se nikomu moc zůstat nechtělo a možnosti registrace byly ve Skautu, nebo v Tábornické unii. My jsme byli smíšený oddíl. Kluci a holky dohromady, a to Skaut tehdy nepřipouštěl. Jenže jsme nechtěli říct našim členům, že dál nemůžou chodit do oddílu, protože jsou holky, nebo kluci. Chtěli jsme být dál spolu. To bylo možné pod Tábornickou unií. Taky se nám zamlouvala určitá míra autonomie oddílu a měli jsme i společné hodnoty. Byl tam tehdy nějaký kluk, starý asi tak jako já, a ještě dva další vedoucí z jiných oddílů a ten kluk vyprávěl právě o Tábornické unii. Jak kdysi fungovala, a jak ji chtějí obnovit. Nám se to líbilo, a tak jsme řekli, že se chceme registrovat u nich. No byli z toho trochu překvapení, protože to byla spíš původně organizace pro dospělé trampy, ale pak na to kývli a my se u nich registrovali. Nám se to líbilo, měli jsme vlastní rozpočet, razítko, prostě právní subjektivitu. Jiné oddíly šly ke Skautu a po čase, když chtěly odejít, tak na to doplatily a museli jim nechat všechn majetek, co měli. V unii jsme byli ze začátku asi dva nebo tři oddíly a dnes si myslím, že to je na jihu Čech největší dětská organizace. Myslím si, že to byl z naší strany dobrý krok a že se nám vyplatil.“ (Příloha II.)

Díky tomuto rozhodnutí a registraci oddílu pod hlavičkou České tábornické unie získal oddíl Toulavý vítr nejen právní subjektivitu, ale i movitý a nemovitý majetek. V době registrace totiž zároveň došlo k přerozdělení majetku zaniklé Pionýrské skupiny při základní škole Nerudova v Českých Budějovicích mezi její nástupnické organizace. Jednou z nich byla právě Česká tábornická unie, jejímž členem byl oddíl Toulavý vítr. Jeho vedení tak mohlo požádat o převedení části tábornického vybavení, a především o převedení vlastnických práv k pozemku a nemovitosti na tábořišti Uragán. Tím došlo k materiální a finanční stabilizaci oddílu, což vedlo k možnostem rozšíření činností a aktivit nabízených oddílovým členům. Vedoucí oddílu Stanislav „Lachtan“ Malínský to popisuje v rozhovoru takto: *„Před revolucí jsme s oddílem jezdili hlavně na putovní výpravy. Na základnu Uragán na Ličově jsme moc nejezdili. Po revoluci se dělil majetek Pionýrské skupiny a mezi majetkem byla i ta bouda na Uragáně. Nikdo ji moc nechtěl a my jsme k tomu místu měli vztah, a tak jsme si o tu základnu řekli. Dostali jsme k tomu ještě nějaké cely na stany na tábor. Protože jsme byli právní subjekt s majetkem, tak jsme museli dělat náročnější účetnictví a platit členské příspěvky unii. To bylo asi tak všechno. Co a jak máme dělat, nám nikdo nenařizoval. Jednou měsíčně byla velká rada, kde se řešili spíš provozní věci, ale jak se budeme organizovat, nikdo neřešil. Nikdo neřikal, že máme být třeba víc zelení nebo tak. To nám vyhovovalo.“ (Příloha II.)*

Vedoucí Lachtan vedl úspěšně oddíl Toulavý vítr dalších deset let a do oddílu přivedl i své dvě dcery. Na otázku, jak ho působení v oddíle formovalo, odpověděl v rozhovoru takto: *„Můj život ovlivnil oddíl hodně. V oddíle jsem poznal svou manželku a poznal životní styl, pro který jsem se nadchl a přivedl k němu i mé dcery. Poznal jsem tam kamarády, se kterými se přátelím dodnes. Díky oddílu jsem se naučil dobře organizovat*

čas a práci. Naučil jsem se zodpovědnosti a poctivosti (...), je to fajn pocit, když na výročním setkání slyším od lidí, co prošli oddílem a dnes tam chodí jejich děti, že na to rádi vzpomínají, že to bylo super.“ (Příloha II.)

V roce 1997 na setkání členů oddílu u příležitosti patnáctého výročí od založení oddílu předal Lachtan vedení oddílu svému následníkovi. Byl to Radek „Brčko“ Trča. Ten oddíl vedl dalších pět let a poté vedení oddílu předal v roce 2001 Janu „Čepi“ Vaněčkovi, po něm se stal v roce 2010 vedoucím oddílu Daniel „Komín“ Domin a v roce 2023 se stal hlavním vedoucím oddílu Michael „Šakal“ Kala (viz Příloha III.).

Ten chce ve směřování oddílu navázat na své předchůdce a oddílové tradice, ale má i vlastní cíle, kam by chtěl fungování oddílu posunout. Michael „Šakal“ Kala v rozhovoru uvádí: *„Vytyčil jsem si několik důležitých cílů. Za prvé, aby v oddíle zůstávali a chtěli pro oddíl pracovat odrostlí dětští členové. Teď tu máme bohužel trochu generační mezeru. Za druhé chci, abychom na dalším směřování oddílu těsněji spolupracovali s vedoucími a osadníky. Chci dát možnost i dětem, aby mohly dát své návrhy na činnost a tím je víc vtáhnout do dění v oddíle. Za třetí chci co nejvíc setřít rozdíl mezi vedoucími a členy oddílu. Víc ty skupiny sblížit. A hlavně úkol sám pro sebe si dávám to, abych dokázal některé své činnosti a povinnosti delegovat na ostatní a tím si vytvořil víc prostoru pro sebe, abych se mohl víc věnovat na táboře i jinde dětem a užít si to s nimi.“ (Příloha III.)*

V oddíle by chtěl zůstat a pracovat pro něj dál, i když svou pozici hlavního vedoucího předá někomu jinému. Doufá, že do oddílu budou chodit jednou i jeho děti a dostanou tak možnost osvojit si životní styl, který členství v oddíle s sebou přináší, a které ho pozitivně ovlivnilo na celý život. V rozhovoru na otázku, jak ho formovalo a ovlivnilo působení v oddíle, uvádí: *„Hodně. Protože jsem v oddíle zůstal až dosud do svých jednadvaceti a rozhodně nekončím. Mohl bych to rozdělit do několika období. Když jsem byl dítě v oddíle, tak jsem do toho byl hrozně nadšený. Všechno jsem chtěl rychle umět, na všechny akce jsem se moc těšil. Zamiloval jsem si přírodu a naučil se samostatnosti. Na střední škole pak došlo trochu k útlumu. Jednak jsem byl na nové škole, nové povinnosti a taky vlastně nový svět a v oddíle jsem tehdy neměl vrstevníky. Tohle období jsem v oddíle nějak přečkal a přišla vysoká škola. Studoval jsem v Praze a mrzelo mě, že na oddíl už nemám tolik času. Po škole jsem se vrátil a o to víc jsem se vrhl do práce v oddíle. Myslím si, že mne oddíl naučil být zdravě soutěživý, organizovat si svůj čas a být v kolektivu lídrem. Mít zodpovědnost za sebe i za druhé. V oddíle jsem poznal hodně skvělých lidí, s nimiž se přátelím dodnes. Mimo chodem i mou manželku jsem poznal v našem oddíle.“ (Příloha III.)*

3. Životní styl

Pojem životní styl je obsahově široký. Je to výraz, jehož význam má v běžném povědomí řadu různých asociací, souvislostí a představ a liší se od pojetí používaného v oblasti vědeckého zkoumání. Nejobvyklejší vymezení, na němž se snad všichni sociologové i nesociologové shodnou, říká, že životní styl je způsob, jakým lidé žijí. Do tohoto pojetí se vejde celá řada různých skutečností, jevů, procesů a vztahů. Na nejobecnější úrovni se objevují kategorie jako životní projevy, životní zvyklosti, formy života. O stupeň méně obecné jsou používané termíny jako chování, jednání, či praktiky. V konkrétnějším vyjádření se používají především termíny jako činnosti a vztahy. Tyto termíny jsou považovány za jakési jádro problematiky životního stylu.³⁵

Sociologický slovník definuje životní styl jako strukturovaný souhrn životních zvyků, obyčejů a akceptovaných norem, které nacházejí svůj výraz v interakci, hmotném prostředí, prostorovém chování a celkové stylizaci. Tento koncept předpokládá, že životní styl nějakým způsobem vyjadřuje hodnoty a zájmy jedince, skupiny nebo společnosti obecně. Styly života krystalizují kolem životních rolí a samy role jsou významným projevem životního stylu. Každý jedinec může preferovat jiný životní styl, a ten může být aktivní s důrazem na sport a fyzickou aktivitu, zaměřený na život v souladu s přírodou nebo umírněný, který upřednostňuje klidnější aktivity a relaxaci. Najít si svůj životní styl, rozumět mu a cítit se v něm dobře nám pomáhá rozhodovat se o tom, jak chceme žít a jak dosáhnout určité harmonie v našem životě.³⁶

Podle Duffkové lze rozdělit životní styl na životní styl jednotlivce a životní styl skupiny. *„Životním stylem jednotlivce je možné rozumět ve značné míře konzistentní životní způsob jednotlivce, jehož jednotlivé části si navzájem odpovídají, jsou ve vzájemném vztahu, vycházejí z jednotného základu, mají společné jádro, resp. určitou jednotící linii, tj. jednotný „styl“, který se jako červená linie prolíná všemi podstatnými činnostmi, vztahy a zvyklostmi nositele životního stylu. Životní styl skupiny pak představuje do jisté míry vyabstrahované typické společenské rysy životního způsobu, resp. jeho hlavních, určujících momentů, které jsou příznačné pro převážnou skupinu většinu členů nějaké skupiny.“*³⁷

³⁵ Srov. DUFFKOVÁ, J., URBAN, L., DUBSKÝ, J. *Sociologie životního stylu*. Praha: Vydavatelství PA ČR v Praze, 2007. s. 29. ISBN 978-80-7251-266-9.

³⁶ Srov. *Styl životní* [online]. Sociologická encyklopedie, ©2018 [citováno 12. 03. 2024]. Sociologický ústav AV ČR, 2017. ISBN 978-80-7330-308-2. Dostupné na WWW: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Styl_%C5%BEivotn%C3%AD>.

³⁷ DUFFKOVÁ, J. *Životní způsob/životní styl a jeho variantnost*. Praha: MČSS při AV ČR, 2005. s. 81. ISBN 80-7308-131-8.

Tolik tedy k vymezení životního stylu obecně. Jak bylo již uvedeno v Úvodu, cílem předložené bakalářské práce je popsat proces předávání životního stylu mezi třemi generacemi členů oddílu Toulavý vítr z Českých Budějovic. Na základě toho, co bylo dosud o životním stylu uvedeno, byl za účelem naplnění cíle této práce definován životní styl jakožto systém významných činností a vztahů, životních projevů a zvyklostí, obecně tedy rysů, kterými se systém vyznačuje, ze kterých sestává, a které jsou charakteristické pro určitou skupinu lidí. V případě předložené práce, půjde o členy oddílu Toulavý vítr, neboť právě na ně se tato práce zaměřuje.

Risy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr budou představeny v následující kapitole a byly vyvozeny z písemných materiálů, které vypovídají o životě členů oddílu včetně kronik. Dále pak z osobní žité zkušenosti člena oddílu Toulavý vítr (v tomto případě autora předložené bakalářské práce), a z obsahu rozhovorů, které byly realizovány s dalšími členy oddílu a jsou součástí Přílohy I., II. a III. Zároveň z těchto zdrojů byl odvozen způsob předávání životního stylu mezi třemi generacemi členů oddílu Toulavý vítr.

3.1 Risy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr

Mezi charakteristické rysy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr patří láska k přírodě a aktivní pobyt v přírodě, schopnost týmové spolupráce, kamarádství, samostatnost a touha po dobrodružství, zájem o turistiku a tábornictví, využívání tábornických dovedností, respekt k přírodě a její ochrana, společenský život v komunitě, respekt k tradici a aktivní účast na akcích.³⁸ Uvedené rysy životního stylu přebírají mladší od starších členů oddílu a osvojují si je při nejrůznějších oddílových aktivitách.

V oddílových kronikách uložených v oddílové klubovně, které jsem měl možnost prostudovat, jsou už od založení oddílu roku 1982 až do současnosti (rok 2024) uvedeny zápisy popisující aktivity, v nichž se odráží výše uvedené rysy životního stylu. Některé vybrané zápisy jsou přílohou této práce (viz Příloha VIII., IX., X.).

Aktivní pobyt členů oddílu v přírodě je popsán v kronikových zápisech o uskutečněných oddílových výpravách na základě Uragán, ale i na jiná místa, kde v přírodě členové oddílu tráví společně svůj volný čas. Zápisy o akcích, které jsou zaznamenány v kronice, se chronologicky opakují každý měsíc, vyjma letních prázdnin, kdy je oddílem pořádán letní tábor. Zápisy popisují zážitky členů oddílu na výpravě v přírodě a program, který oddíl na výpravě plnil. Příklad takového zápisu z oddílové kroniky z roku 2022 je k nahlédnutí v Příloze VIII. této práce.

³⁸ Srov. Pro členy. [online]. *Toulavý vítr*, ©2024 [citováno 12. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.toulavyvitr.cz/uvodni-stranka/pro-cleny/>>.

Schopnost týmové spolupráce prokazují členové oddílu při hraní nejrůznějších her a v oddílových soutěžích. Členové oddílu se učí fungovat jako tým. Učí se spolupracovat, pomáhat si a řešit problémy a úkoly společně. Dobrým příkladem týmové spolupráce, zaznamenané v oddílových kronikách, jsou společné hry tzv. HVNH. Jedná se o mezioddílovou soutěž s názvem HVNH - Hra v Novohradských Horách, kterou od roku 2003 pořádá spřátelený oddíl „Čtveráci a Šlápoty“ pro ostatní oddíly ČTU z Jihočeského kraje a jejímž pravidelným účastníkem je i oddíl Toulavý vítr. Hry jsou zaměřeny na poznávání Novohradských Hor a vzájemné porovnání tábornických i jiných dovedností mezi družinami jednotlivých oddílů. V zápisu v oddílové kronice z roku 2022 a 2023 je uveden popis tohoto klání očima dětských účastníků a pozvánky na již devatenáctý a dvacátý ročník této soutěže (viz Příloha IX.). I na oddílových schůzkách je při hraní her kladen důraz na týmovou spolupráci. Starší děti pomáhají mladším a plní úkoly společně. Popis týmové spolupráce můžeme nalézt v každém kronikovém zápisu klubové schůzky, jehož příklad je uveden v Příloze IX.

Členové oddílu se při oddílových aktivitách učí samostatnosti, plánování a řešení problémů. Při některých expedicích si musí být schopni sami opatřit jídlo a následně si ho sami i upravit. Děti jsou vedeny k tomu, aby byly schopny si samy sbalit věci nutné k úspěšnému absolvování výpravy. Učí se samostatně naplánovat přesun na konkrétní předem stanovené místo a zajistit si vhodný prostor a podmínky pro přespání. Individuálně plánují strategie, jak budou spolupracovat s ostatními při řešení úkolů, které mají plnit. Podobné výpravy jsou pro členy oddílu velmi dobrodružné, a proto i velmi oblíbené. Příkladem takové akce může být „Výprava pro starší“ o které je zápis v oddílové kronice z roku 2023 (viz Příloha X.).

Různým tábornickým dovednostem a znalostem se členové oddílu učí na oddílových schůzkách a výpravách. Seznam nejdůležitějších dovedností a znalostí, a jak prokázat jejich osvojení je uveden v tzv. „Glejtovnících“. Ty obsahují nováčkovský glejt, glejt přírody, glejt zdatnosti a glejt touláka (viz Příloha VI.). Získané dovednosti a znalosti pak využívají jak na letním oddílovém táboře, tak i v běžném životě. O tom, že si tyto dovednosti přenáší i do osobního života, vypráví v rozhovoru, který je Přílohou II. této práce, někdejší hlavní vedoucí oddílu Stanislav „Lachtan“ Malínský: *„Díky činnosti v oddíle jsem si vybudoval i dobrou fyzickou odolnost a naučil se dovednostem, které využívám i v běžném životě. Rozdělat oheň, naštipat dříví, postavit stan, nebo číst mapu a tak podobně.“* (Příloha II.)

Členové oddílu jsou svými vedoucími vedeni k odpovědnému chování vůči přírodě a ochraně životního prostředí. Ti jim jdou svým odpovědným chováním k přírodě příkladem. Sám jsem byl svědkem toho, že součástí zakončení každé schůzky, výpravy i letního tábora je úklid místa konání akce a jeho okolí a třídění odpadků, kterého se účastní všichni přítomní. V řadě vědomostních her jsou zařazeny otázky spojené s ekologií.

Současní a bývalí členové oddílu se scházejí na různých společných akcích, kde je budována příslušnost ke komunitě. Je to například výroční setkání členů oddílu, vánoční výprava na základnu Uragán, nebo brigáda před zahájením letního tábora. Přátelství a vztahy navázané v oddíle si jeho členové přenáší i do každodenního života, stejně tak, jako osvojený životní styl. To na svém vlastním příběhu a na příkladu jiné členky oddílu Lenky „Leničky“ Bittové popisuje zakladatelka Toulavého větru Eva Kotková: *„Oddíl mi dal spoustu dobrých kamarádů, s nimiž se setkávám dodnes. S členy z prvního oddílu máme společnou skupinu na aplikaci WhatsApp, takže o sobě víme. Tam je hodně aktivní Mahagon. Jeho tři děti taky chodily do oddílu. Třeba s Lachtanem, jeho ženou Jitkou a dětmi, kteří všichni prošli naším oddílem, se hodně kamarádíme dodnes. Jezdíme i na společné výlety a pobyty v přírodě. Před deseti lety jsem spoluorganizovala setkání členů oddílu po třiceti letech. Pamatuji si, že jsme se dostali v pozvánkách na číslo asi 250. Teď to je určitě ještě o dost víc. Mám zprávy o tom, že i když z oddílu už děti vyšly a studují různě po republice, tak se společně setkávají a někteří se do oddílu i vrací, třeba v různých rolích na táboře. Jako příklad ovlivnění života člena oddílu jeho působením v něm, bych třeba uvedla příběh Leničky. Lenička patří mezi ty děti, co jsem vedla v oddíle jako vedoucí ještě já. Po vystudování vysoké školy se stala vědkyní a získala dobrou práci v Americe. Založila tam rodinu a se svými dětmi jezdila domů do Čech na prázdniny a taky je přivedla do oddílu. Zúčastňovali se společně letního tábora. Lenička tam vařila a děti si užívaly pobyt v přírodě s kamarády. Když jsme měli to setkání na třicáté výročí vzniku oddílu, zúčastnila se ho i Lenička. Tehdy řikala, že uvažuje o možnosti se vrátit z Ameriky domů. Zmiňovala, že jí tam chybí to přátelství a kamarádství, že sice mají skvělou práci a zázemí, ale chybí jim ta možnost zažívat to, co zažívají, když jsou v Čechách a s oddílem. Rozhodli se tehdy, že se přestěhují do Čech na rok na zkoušku a uvidí, jak se tu dětem bude líbit. To měla její dcera nastoupit do páté třídy a dvojčata do třetí. Zkusily si Českou školu a chodit do oddílu po celý rok. Po roce se Lenička s manželem rozhodli, že dají dětem možnost si vybrat, jestli by se nechtěly přestěhovat z Ameriky do Čech na stálo. A děti si zvolily Čechy. Chtěly do oddílu chodit i přes rok, a nejen na tábor. Užívaly si to, že mohou jet do přírody a potkávat se s kamarády, což v Americe neznaly. Takže se dá říct, že oddíl měl vliv na jejich rozhodnutí a tím i ovlivnil další život jejich rodičů. Já si myslím, že si to Lenička stejně přála, aby se tak rozhodly. I pro ni to byl návrat ke kořenům a k milovanému oddílu.“ (Příloha I.)*

Oddíloví vedoucí se vždy snažili členům oddílu představit a předávat hodnoty, které jsou v oddíle ctěny. Je to smysl pro čestnost a spravedlnost, ochota pomáhat druhým, pravdomluvnost a upřímnost. Jejich popis lze nalézt již v oddílové kronice z let 1982-1983, respektive v oddílových zákonech (viz Příloha VII.) tak, jak je sestavila zakladatelka oddílu Eva „Evička“ Kotková. Současný hlavní oddílový vedoucí Michael „Šakal“ Kala je v rozhovoru popsal takto: *„Řekl bych, že působení v oddíle pomáhá mladým lidem, aby se stali lepšími. Děti mají v oddíle daná jasná pravidla, jak se mají*

k sobě navzájem chovat, jaké hodnoty jsou pro nás v oddíle žádoucí, jaké ctíme. Patří mezi ně pravdomluvnost, čestnost, spolehlivost, kamarádství, tolerance, láska k přírodě.“
(Příloha III.)

Z toho, co bylo výše uvedeno, vyplývá, že životní styl členů oddílu Toulavý vítr se vyznačuje těmito rysy:

- láska a respekt k přírodě a její ochrana;
- aktivní pobyt v přírodě;
- schopnost týmové spolupráce;
- kamarádství;
- samostatnost;
- touha po dobrodružství;
- zájem o turistiku;
- zájem o tábornictví;
- využívání tábornických dovedností;
- společenský život v komunitě;
- aktivní účast na akcích;
- respekt k tradici.

Vyjmenované rysy životního stylu a hodnoty se pro členy oddílu staly základní normou pro to, jak by měl oddílový člen žít a jednat, a to nejen v rámci oddílu, ale po celý svůj život. Byly pojmenovány při vzniku oddílu jeho zakladatelkou, (viz Kapitola 2.1), předávány jejími následovníky a jsou přijímány a naplňovány současnou generací členů oddílu. V další kapitole bude popsán způsob předávání tohoto životního stylu mezi jednotlivými členy oddílu Toulavý vítr.

3.2 Způsoby předávání životního stylu mezi členy oddílu Toulavý vítr

Láska k přírodě a aktivní pobyt v ní je v oddíle předáván prostřednictvím víkendových výprav a výletů, kdy členové oddílu tráví čas v přírodě. Také mnohé hry a tábornické aktivity přispívají k objevování krásy přírody a její jedinečnosti. Táborníci mají možnost sami objevit, jak je příroda rozmanitá, využitelná, ale také zranitelná. Pobyty v přírodě, ať už krátkodobé nebo dlouhodobé jsou také prostředkem k budování respektu k přírodě a její ochrany. Mohlo by se zdát, že aktivní pobyt v přírodě je vlastně prostředkem k budování lásky a respektu, a skutečně tomu tak také je. Ale životní styl členů oddílu Toulavý vítr se vyznačuje aktivním pobytem v přírodě, kdy tento není pouze prostředkem k budování vztahu k ní, ale samotným rysem životního stylu.

Schopnost týmové spolupráce se rozvíjí při každé malé i velké hře, kde je nutná spolupráce v družině nebo v jinak utvořené skupině. Dalším prostředkem k osvojení si

týmové spolupráce jsou oddílové hry, při nichž je týmová spolupráce zohledněna při bodování. Bez spolupráce se ale neobejde žádná výprava nebo výlet, kdy členové oddílu mají možnost zcela prakticky zakusit, jaké to je, když jsou odkázáni sami na sebe jako jednotlivci, nebo mohou spolupracovat. Často je pouze na nich, jak si úkoly ve skupině rozdělí, přičemž může každý přispět tím, co umí. Zažíváním společných aktivit a her je podporován týmový duch a spolupráce, což vede k budování silných vztahů mezi členy oddílu na základě vzájemného respektu a důvěry.

Přátelství je budováno v osobních vztazích, které jsou prohlubovány na oddílových setkáních, výpravách a táborech. Zejména na výpravách a táborech vzniká mnoho situací, které poskytují prostor k vzájemnému poznávání. Členové oddílu musí řešit aktuálně vznikající situace, mnohdy jsou vystaveni značné míře diskomfortu, a právě v těchto chvílích si mají možnost uvědomit, jak důležité je znát jeden druhého a být si oporou. Jsou to také společné zážitky, co buduje jejich přátelství.

Samostatnosti se členové oddílu učí při hrách, kde hraje každý člen sám za sebe. Ale ještě širší prostor pro rozvoj samostatnosti poskytuje příprava na výlety, ale zejména několikadenní výpravy. Na každém členovi oddílu je, aby si s sebou vzal vše potřebné vybavení, a sám si ho sbalil tak, aby s ním ušel příslušnou vzdálenost v terénu, a to v jakémkoliv počasí. Děti si samy musí najít místo pro bivak, utábořit se, rozdělat oheň a přespat v přírodě, často si pak poradit i v situacích, které nebyly předem nikým naplánovány.

A tak se dostávám k dalšímu rysu životního stylu členů oddílu Toulavý vítr, a tím je touha po dobrodružství. Opět jsou to především výpravy (ať už jednodenní nebo víkendové), které se uskutečňují v přírodě, která skýtá velký potenciál k dobrodružství. Touhu po dobrodružství rozvíjí také hry, které instruktoři a vedoucí pro děti připravují. Mohou to být hry krátké jednorázové, nebo i celotáborové, nebo etapové. Už jen uvedení do děje hry vhodně zvolenou legendou dává prostor pro dobrodružné fantazie, vstoupení do příběhu a vžití se do herní role.

Zájem o tábornictví je rozvíjen nejen tím, že děti jsou vystavovány zcela konkrétním výzvám, kterými nelze projít bez tábornických dovedností, ale také navázáním na odkaz táborníků, kteří byli před nimi. Čtení dobrodružných příběhů o lidech, kteří žili v souladu s přírodou, nebo kteří přežili jen díky tomu, že se v přírodě naučili žít, vzbuzuje v dětech zájem o tábornictví. Ale jsou to také vícedenní pobyty v přírodě spojené s bivakováním, vařením na ohni, pohybem v terénu, co v dětech vzbuzuje touhu osvojit si tábornické dovednosti.

Zájem o turistiku je rozvíjen prostřednictvím výletů, a to nejen lokálních, ale také celorepublikových, nebo i zahraničních. Při výletech děti navštíví zajímavá místa spojená s přírodními krásami a historií.

Život v komunitě je budován společnými akcemi, které byly už zmíněny u předchozích rysů životního stylu, a kde dochází k osobním setkáním. Ale také těmi,

kteře nespočívají v osobním setkávání, nýbrž v budování on-line komunity. Za tímto účelem je využívána aplikace Discord.³⁹ Do aplikace mohou členové oddílu vkládat pro ostatní různé kvízy, zvadla⁴⁰ nebo v tomto on-line prostředí společně hrát různé hry, čímž si navzájem poskytují možnost trávit zajímavě svůj volný čas i mimo společná osobní setkání. Toto on-line prostředí dobře posloužilo členům oddílu i v době pandemie onemocnění Covid-19 (rok 2020), kdy byla vyhlášena karanténa a děti nesměly chodit do školy. Instruktoři a vedoucí nabízeli a mnohdy i realizovali online doučování právě v aplikaci Discord, čímž posílili nejen v dětských členech oddílu pocit sounáležitosti a společného života v komunitě.

Dalším rysem životního stylu členů oddílu Toulavý vítr je respekt k tradici a aktivní účast na akcích. V oddíle jsou udržovány a předávány už od jeho založení konkrétní tradiční rituály spojené se zahájením a ukončením každé schůzky, výpravy i tábora. Jde například o oddílový pokřik, formu slavnostního nástupu členů, vyvěšování vlajky, nebo zapalování slavnostního ohně. Členové oddílu jsou povzbuzováni k aktivní účasti na akcích a jejich participace na nich je ohodnocena v oddílovém bodování bonusovými body. Na pravidelných oddílových schůzkách a výpravách do přírody jsou členy oddílu dodržovány specifické tradice a rituály. Každý člen ví, co například znamená, když je sraz na akci u „padlých“. Znamená to, že se mají sejít na vlakovém nádraží u pamětní desky obětí druhé světové války. Každá výprava končí vždy stejným rituálem. Všichni nastoupí před srub do jedné řady a hlavní vedoucí obchází kolem řady, ukazuje na jednotlivé členy a ti mají křičet dlouhé „á“. Takto dojde až na konec řady, kdy pak všichni společně doplní ke křičenému „á“ ještě „hoj“. Tím vznikne společný pokřik „áhoj“, kterým se rozloučí s výpravou. Na žádném letním táboře nemůže chybět vodní hra „Matylda“, kterou oddíl hraje už od svého založení, a která se stala tradicí. Principem hry je, že každý jednotlivý hráč vstoupí na základně Uragán do řeky Černá, která kolem srubu protéká. Hráč má v ruce proutek a proti proudu vody valí před sebou malý plastový míček, přičemž mu hru vedoucí ztěžují tím, že na něj z přilehlé lávky nad řekou vylévají z věder ledovou vodu. Cílem je dostat míček do určitého bodu proti proudu řeky. Hrou se posiluje fyzická a mentální odolnost dítěte a tím, že jí zvládne, dokáže svou příslušnost k oddílu. Poslední večer na táboře se vždy pořádá slavnostní oheň, při kterém jsou oceněni nejúspěšnější táborníci v oddílovém bodování. Oddílové schůzky se pravidelně konají ve stejný den a stejnou hodinu, takže každý člen ví, že středeční odpoledne má vyhrazené pro oddíl. Takové činnosti umožňují členům oddílu zažít pocit sounáležitosti s komunitou.

Jak už jsem popsal v první kapitole této práce, oddíl Toulavý vítr vychází ze zásad Woodcraftu a ČTU a snaží se naplňovat a předávat tyto zásady svým členům, čímž

³⁹ Srov. *Discord* [online]. Discord, © 2004 [citováno 20. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://discord.com/>>.

⁴⁰ Zvadlo je pozvánka na oddílovou schůzku, výpravu nebo jinou akci.

formuje jejich pohled na svět a spoluutváří jejich životní styl. To se uskutečňuje především společným trávením volného času a budováním důvěry a vzájemných vztahů. Vedoucí jdou svým chováním dětem příkladem a ty se je snaží následovat. Tím vzniká v oddíle příznivé prostředí, které je důležité pro úspěšné výchovné působení. Bez vzájemné důvěry mezi vedoucími oddílu a jeho dětskými členy by nebylo možné životní styl předávat. O důležitosti vzájemné důvěry a vytváření vztahu mezi aktéry výchovného procesu, o kterých se zmiňují, píše Jiřina Pávková ve své publikaci *Pedagogika volného času*: „*V průběhu pedagogického ovlivňování volného času se mezi účastníky výchovného procesu utvářejí vztahy. Velmi významný je vztah mezi vychovávajícím a vychovávanými, ve většině případů mezi pedagogem a dětmi. Podmínkou úspěšnosti výchovného působení jsou kladné vztahy. Ty se vyznačují zejména vzájemnou důvěrou. Pedagog musí působit jako pozitivní vzor k napodobování nejen svými vědomostmi a dovednostmi, ale i povahovými vlastnostmi a způsoby chování. Pokud dokáže děti zaujmout a imponuje jim, utváří se vztahy žádoucím způsobem.*“⁴¹

O tomtéž se zmiňuje také vedoucí oddílu Toulavý vítr, Michael „Šakal“ Kala, když říká: „*Snažíme se být dětem dobrým příkladem, a pokud zjistíme nevhodné chování, snažíme se o tom hodně mluvit, vysvětlit proč tak ne. Dbáme na to, aby byly děti tolerantní k ostatním, neposmívaly se za nedostatky druhých, ale naopak se snažily kamarádům pomáhat se zlepšovat. Vycházíme ze zásad a stanov Tábornické unie. V minulosti platilo v oddíle desatero pravidel. V současnosti jsme to desatero zredukovaly na tři pro nás základní pravidla. Je to kamarádství, účastnit se oddílových akcí a dbát pokynů vedoucích. My jako vedoucí se snažíme být opravdoví. Mám tím na mysli to, že se snažíme žít tak, jak to chceme po dětech. Žijeme tak nejen v oddíle, ale pořád. Na nic si nemůžeme hrát, protože by to děcka hned poznala. Nemůžeme je učit něčemu, co sami neděláme. Chováme se tak, protože to je pro nás přirozené. Tak jak jsem se to naučil v oddíle, tak se chovám pořád. Je to pro mne přirozené a nejjednodušší a přenesl jsem si to i do osobního života, do zaměstnání. Vše se snažím dělat poctivě, čestně, nesobecky, upřímně. Pokud bych tak nežil, musel bych se přetvařovat, a to bych nedokázal. V oddíle se snažíme jednat ve všem na rovinu, věci vysvětlovat. Proč jsem se choval právě tak nebo tak. Například v oddíle nechceme mluvit sprostě, a tak nemluvíme nikde. Když to někomu ulítne, řekne, proč se to stalo a dělá za to kliky. Je jedno, jestli dítě nebo vedoucí. Pravidla platí pro všechny stejně bez rozdílu. Myslím si, že naše hodnoty, náš životní styl nejlépe předvedeme dětem tak, že ho prostě žijeme doopravdy a prožíváme ho s nimi a ony ho přijmou za svůj.*“ (Příloha III.)

Jak je vidět, už v dětství současný vedoucí oddílu přijal hodnoty, které následně dále předával jako instruktor a vedoucí, ale na kterých staví i ve svém životě mimo oddíl.

⁴¹ PÁVKOVÁ, J., *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6, s. 86.

Vidíme tak, že k osvojování životního stylu dochází už v dětském věku, že významnou roli hraje nápodoba, kdy děti napodobují své starší kamarády, instruktory a vedoucí. Tak, jak postupně dorůstají, stávají se ony samy vzory pro ty mladší. V oddíle platí to, že starší přirozeně učí mladší tomu, co ještě neumí a jdou jim příkladem a mladší vnáší do života oddílu nové nápady a čerstvou energii. Oddíloví vedoucí se snaží smysluplně tento čas využít k předávání životního stylu. Představují životní styl členům oddílu a předávají ho za pomoci využití různých forem výchovy, jako je například animace, participace nebo výchova zážitkem. Při všech těchto aktivitách je důležité, aby byli vedoucí opravdoví, na nic si nehráli a získali si tak a udrželi důvěru členů oddílu. Pokud se objeví problém, otevřeně o něm s dětmi mluvili, snažili se ho popsat a vysvětlit a neodkládat jeho řešení. Chovali se tak, aby jim byli dobrým příkladem a povzbuzovali je k tomu, aby se jim životní styl a hodnoty, které oddíl ctí a které se jim snaží předat, staly jejich vlastními a cítili je i mimo působení v oddíle, tedy v běžném osobním životě. To je hlavním cílem oddílu Toulavý vítr.

Tento mechanismus předávání životního stylu jsem měl možnost i osobně pozorovat, když jsem se zúčastnil oddílových schůzek, vícedenní výpravy a letního tábora. Jako příklad způsobu předávání životního stylu uvádím pro ilustraci stručný popis přípravy a realizace jedné oddílové schůzky, které jsem byl přímým účastníkem. Každý dětský člen oddílu dostane od vedoucího oddílu v průběhu roku možnost, aby se nějakým způsobem spolupodílel na přípravě programu na oddílovou schůzku a jeho realizaci. Pokud si na to netroufá, nikdo ho do toho nenutí. V popisovaném konkrétním případě šlo o to, že hlavní vedoucí vyzval čtyři starší dětské členy, ve věku od dvanácti do čtrnácti let, aby pro ostatní kamarády připravili program na oddílovou schůzku s přespaním v oddílové klubovně. Téma schůzky bylo zvoleno na základě návrhu na činnost, který podali právě oslovení členové. Ten spočíval v tom, že vedoucímu představili edukativní dobrodružnou hru s názvem *Attentat 1942*, s návrhem si ji na oddíle zahrát. Jde o příběh o lásce, přátelství a odvaze na pozadí druhé světové války. Hráči ve hře řeší nejrůznější úkoly a na základě jejich řešení ve hře postupují dál v jejím příběhu.⁴² Oslovení členové oddílu souhlasili a hlavní vedoucí jim nabídl svou pomoc a pomoc instruktorů oddílu s přípravou programu na schůzku. Tato nabídka obsahovala pomoc s navržením zvadla na schůzku, zajištěním prostoru a technické podpory pro hraní hry a její organizaci, čímž se předával rys životního stylu týmové spolupráce jednotlivých členů oddílu. Dále v zajištění doprovodného programu ke hře, jehož součástí bylo také krátké představení historického období, ve kterém se hra odehrává. Chlapci navrhli rozvržení programu schůzky, který poté graficky zpracovali na zvadlo pro ostatní a vedoucí jim pomohl s úpravami a rozesláním zvadla všem členům oddílu. Každý sám připravil návrhy zvadla a pak ho

⁴² Srov. *Attentat 1942* [online]. STEAM, ©2024 [citováno 12. 3. 2024]. Dostupné na WWW: <https://store.steampowered.com/app/676630/Attentat_1942/?l=czech>.

společně vytvořili v editorském programu, čímž byl předáván rys samostatnosti, ale zároveň i týmové práce. Schůzku naplánovali na páteční odpoledne s přespaním do soboty. Po zahájení schůzky popsal vedoucí oddílu účastníkům hry ve zkratce historické období, ve kterém se hra odehrává. Organizátoři hry představili ostatním členům oddílu počítačovou hru *Attentát 1942*, její pravidla a cíl hry. Hráči byli rozděleni do družin. Družiny odpovídaly složení, které bylo ustanoveno již na první oddílové schůzce daného roku. V tomto složení členové oddílu spolupracovali ve všech dalších oddílových aktivitách, kde se reálně musel každý člen družiny zapojit do hry a tím se opět předával rys týmové spolupráce. Každá družina dostala k dispozici herní tablet, na němž odehrála uvedenou hru. Členové jednotlivých družin museli při hraní hry a řešení úkolů spolupracovat. Zvítězila ta družina, která nejrychleji vyřešila všechny úkoly a dostala se jako první do cíle hry. Podle pořadí pak organizátoři přidělili body do oddílového bodování. Druhý den hra pokračovala v lesoparku Stromovka. Celý oddíl se tedy přesunul z klubovny do přírody a tím byl naplněn rys aktivního pobytu v přírodě. V této části hry šlo o útěk z vězení a přesun do bezpečí. Ještě před příchodem dětí do Stromovky rozmístili pověření instruktoři v noci skrytá stanoviště, která měly družiny pomocí různých vodítek nalézt, a tak se postupně dostat z vězení do bezpečí. Hráči si tak vyzkoušeli zahrát část hry i osobně. V této aktivní části hry se naplnil rys touhy po dobrodružství, ale i určitých tábornických dovedností, které musely děti využívat při útěku z vězení. Vítězem se stala opět nejrychlejší družina, která správně vyřešila všechna vodítka, a tak se nejdříve dostala do cíle. Body se družinám přidělovaly opět podle získaného pořadí. Po přidělení bodů následovala beseda, jejíž součástí byla reflexe a sebereflexe účastníků hry. Besedu moderoval hlavní vedoucí a účastníci hry měli možnost vyjádřit se k tomu, jak se jim hra líbila a co se díky ní nového naučili a jak se v konkrétních situacích cítili. Celého programu se aktivně účastnili všichni členové oddílu. Hru hráli i vedoucí a instruktoři, kteří neplnili úkoly při organizaci a technickém zabezpečení hry. Tito byli včleněni do oddílových družin a pomáhali mladším členům oddílu s řešením úkolů, čímž byl naplněn rys aktivní účasti na akcích.

Účastníci popsané oddílové schůzky dostali díky odehrání obou částí hry možnost, aby se naučili něco z historie naší země, procvičili si práci s novými technologiemi, upevnili si dovednost týmové spolupráce, a to i mezi různými generacemi hráčů. Organizátoři pak měli možnost participovat na zvolení tématu oddílové schůzky, přípravě a realizaci jejího programu, a tak si vyzkoušet jinou roli v oddíle, než tu na jakou byli doposud zvyklí. Vedoucí jim předávali své zkušenosti a pozorovali, jak se jim daří plnit novou roli a připravovat se tak na pozici instruktorů družin.

Díky osobní účasti na některých aktivitách a akcích oddílu jsem pozoroval, jak se setkávají různé věkové generace členů oddílu, které se navzájem ovlivňují. Nejstarší děti mají silný vliv na ty nejmladší, pomáhají jim při různých aktivitách a soutěžích, ale i v běžných situacích, které sebou pobyt v přírodě přináší. Stávají se pro ně vzorem a

mladší děti se je snaží následovat. Přebírají od starších dětí jejich už zažitá návyky a učí se od nich žít podle oddílových zákonů a pravidel. Starší děti mají vzory ve svých o málo starších instruktorech, kteří jim předávají své zkušenosti a ti zase ve svých vedoucích, kteří je učí všemu, co jim předali jejich vedoucí, když ještě sami byli instruktory. Vedoucí oddílu jsou pro ostatní členy morální autoritou a svým chováním jim tak jdou příkladem. Na letních táborech se k těmto sociálním interakcím vyjmenovaných členů oddílu přidává další generace. Jedná se o nejstarší členy, oddílové osadníky (viz Kapitola 2). Tito svou přítomností ovlivňují všechny již zmiňované generace členů. Vedoucím a instruktorům předávají životní zkušenosti a pro dětské členy jsou živoucím důkazem toho, že zvolený životní styl je udržitelný i do vyššího věku. Díky možnosti podílet se na zajištění chodu letního tábora a interakci s nejmladšími členy oddílu si osadníci udržují pocit sounáležitosti s komunitou. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v oddíle Toulavý vítr skutečně dochází k vzájemnému ovlivňování napříč generacemi a k předávání tábornického životního stylu.

4 Diskuse

V této kapitole bych chtěl porovnat svá zjištění o způsobu předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr se zjištěním, které uvedla Eliška Urbanová, studentka Univerzity Palackého v Olomouci ve své práci s názvem: *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném skautingu, předávání výchovy mladším generacím*.⁴³ V této práci se Urbanová zabývá způsoby předávání životního stylu v jiném oddíle podobného charakteru. Pro toto srovnání jsem hledal práci o oddíle, který stejně jako Toulavý vítr vychází z tradic Woodcraftu, ale je ukotven v jiné organizaci, než je ČTU. Zajímalo mne porovnání dvou oddílů vycházejících ze stejných nebo podobných základů a principů při výchově a předávání životního stylu.

Práci o konkrétním oddíle, která by popisovala způsob předávání životního stylu v takovém oddíle jsem nenašel, proto jsem pro srovnání zvolil tuto předmětnou bakalářskou práci.

Autorka ve své práci porovnává přístup ke skautské výchovné metodě několika vedoucích a rádců družin skautských oddílů v Pardubickém kraji v okolí města Litomyšl. Uvádí tři základní principy skautingu. Jsou to hodnoty, ke kterým skauting vychovává, které bez výhrad sám uznává a snaží se ve světě prosazovat. Je to odpovědnost vůči sobě, odpovědnost vůči druhým a odpovědnost každého vůči Bohu.

Urbanová je ve své práci konkretizovala takto⁴⁴:

- Odpovědnost každého jednotlivce vůči sobě vyjadřuje fakt, že každý z nás je jedinečná lidská bytost, která je cenná a důležitá. Nerozhoduje přitom to, zda je člověk zdravý nebo handicapovaný, nebo zda má hodně kamarádů.
- Odpovědnost každého jednotlivce vůči druhým je přesvědčení, že údělem člověka je být členem společenství a v rámci něho budovat a rozvíjet vztahy, vytvářet mezilidské vazby a pečovat o ně. Důležité je si uvědomit, že to, co děláme, děláme pro druhé a kvůli nim.
- Odpovědnost každého jednotlivce vůči Bohu je založena na přesvědčení, že existují hodnoty, které člověka přesahují. Přesto, že jsou těžko popsatelné a dokazatelné, mají na naše životy zásadní význam. Samotné jejich pojmenování není důležité. Někdo je nazývá Bohem, ve skautském slibu jsou nazvané jako „nejvyšší Pravda a Láska“.

⁴³ URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online]. Olomouc, © 2015 [citováno 13. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://theses.cz/id/am8elo/>>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

⁴⁴ Srov. URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online], s. 11.

Jak je patrné z kapitoly 1.2.2 předložené bakalářské práce, stejné základní hodnoty ctí a vychovává k nim i ČTU, jejímž pobočným spolkem je i oddíl Toulavý vítr. Jsou to tedy základní hodnoty, které jsou prosazovány i v tomto oddíle.

K termínu skautská výchova autorka výše uvedené práce, z níž jsem čerpal, uvádí, že je to metoda, která vychází ze zásad, které byly stanoveny už samotným zakladatelem skautingu (Robert Baden-Powell poz. autora) a jsou ověřeny lety praxe a poznatky moderní pedagogiky. Ve své práci autorka popisuje skautskou výchovnou metodu jako soubor vzájemně provázaných prvků, které tvoří jednotný celek. Každý prvek má výchovnou funkci. Tedy každý jeden prvek se podílí na výchovném procesu a doplňuje prvky ostatní. Jednotlivé prvky musí být v praxi používány tak, aby odpovídaly úrovni vyspělosti mladých lidí. Všechny prvky skautské metody jsou neustále přítomny při běžném fungování oddílu, ale ne vždy jsou na první pohled viditelné. Některé fungují jen v pozadí.⁴⁵

Mezi prvky skautské výchovné metody patří skautský zákon a slib, učení se činností, družinový systém, symbolický rámec, osobní růst, pobyt v přírodě a podpora dospělých. Urbanová je ve své práci popisuje takto⁴⁶:

- Skautský zákon a slib je kodexem životního stylu založeným na principech skautingu a skautský slib je osobní přísahou snažit se co nejlépe žít podle toho kodexu.
- Učení se činností je způsob, jak pomoci mladým lidem rozvíjet se ve všech oblastech jejich osobnosti, a to tím způsobem, že si z každé zkušenosti vyberou to, co je pro ně osobně důležité.
- Družinový systém představuje základní organizační strukturu oddílu, který tvoří malé skupinky dětí a jejich vedoucí. Každá družina se většinou skládá z 6 až 8 dětských členů a jednoho vedoucího – rádce. Družina pracuje jako tým. Její členové fungují jako jedna skupina: rozdělují si zodpovědnost, domlouvají se na společné činnosti, kterou si poté uskutečňují a následně i hodnotí. Všechno dělají úměrně svým schopnostem a veškerá jejich aktivita probíhá za podpory dospělého vedoucího.
- Symbolický rámec staví na využívání představitivosti mladých lidí, na jejich smyslu pro dobrodružství, ale také na jejich tvořivosti a vynalézavosti. Stimuluje totiž jejich rozvoj a pomáhá jim se identifikovat s hodnotami, na nichž skauting stojí.
- Osobnostní růst je proces, při kterém dochází u jedince k rozvoji jeho vlastní vnitřní motivace pro vědomé a aktivní zapojení do jeho vlastního vývoje.
- Pobyt v přírodě je důležitým bodem při formování osobnosti každého člověka jak po stránce tělesné, duševní, tak i duchovní.

⁴⁵ Srov. URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online], s. 22–26.

⁴⁶ Srov. Tamtéž.

- Podpora dospělých představuje tři aspekty, jež odpovídají třem rolím, které musí dospělý člen v oddíle zastávat. Těmi jsou:
 1. Vedoucí aktivit, jehož úkolem je zajistit úspěšnou realizaci každé oddílové aktivity.
 2. Vychovatel, který by měl rozumět každému členovi, pomáhat mu nacházet oblasti, kde se potřebuje rozvíjet a zajistit, aby potřeby jednotlivce byly náležitě uspokojovány.
 3. Přátelský poradce, jehož úkolem je zajišťovat pozitivní, navzájem se obohacující vztahy. Vztahy uvnitř oddílu jsou založeny na dobrovolném přátelství mezi mladými lidmi a dospělými, a proto musí dospělý člen zajišťovat, aby oddíl představoval přátelské a přitažlivé prostředí rozvoj svých členů.⁴⁷

Stejně, nebo velmi podobné prvky výchovy a předávání životního stylu jsou využívány i v oddíle Toulavý vítr, tak jak jsem je popsal ve druhé kapitole této práce. Vedoucí oddílu stejně jako ve Skautu využívají družinový systém, kladou důraz na osobnostní růst členů oddílu, který podporují pobytem v přírodě a učením se činností za využití symbolického rámce. To vše za podpory dospělých členů oddílu při zachování všech tří výše uvedených principů, kterými jsou odpovědnost vůči sobě, odpovědnost vůči druhým a odpovědnost každého vůči Bohu.

Aby mohla skautská výchovná metoda efektivně fungovat, musí být vůdce schopen vhodným způsobem využívat její prvky. To, jak se tuto metodu daří v praxi naplňovat jednotlivým vybraným skautským vedoucím, popisuje Urbanová v závěru své práce. *„Z výsledků práce vyplývá, že všechny oddíly vycházejí při výchově ze skautské výchovné metody. Využití jednotlivých výchovných prvků je následující. Ve většině skautských oddílů se pracuje se skautským slibem pouze nárazově, nikoliv v průběhu roku. Se skautskými zákony ve většině případů pracují jak vedoucí, tak rádci především formou programu a dále se snaží přivést děti k tomu, aby se podle nich chovaly obvykle tak, že je aplikují na konkrétní praktické situace. Dále se potvrdilo, že se děti ve všech oddílech učí tím, že si danou činnost zkouší, což vede podle vedoucích i rádců nejčastěji k pochopení a zapamatování dané aktivity. Oproti tomu se ukázalo, že družinový systém funguje pouze v polovině oddílů. V ostatních oddílech nefunguje často z důvodu toho, že nemají rádce vůbec nebo jich mají nedostatek. Také symbolický rámeček je všemi oddíly využíván, a to především celotáborový. Pro všechny oddíly je důležitý pobyt v přírodě. Pro vedoucí především z toho důvodu, že lze v přírodě dělat mnoho aktivit např. rozdělávat oheň či odlévat stopy zvěře a pro rádce hlavně proto, aby se děti naučily chovat v přírodě. Sedm vedoucích z osmi se snaží vytvářet program, který by podporoval osobní růst jednotlivce. Vedoucí i rádci se shodují, že je to hlavně prostřednictvím záměrného programu a*

⁴⁷ Srov. URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online], s. 26.

myšlenkových her pro starší. Rádcí i vedoucí považují za důležité, že se ve skautingu setkávají různé generace, a to především kvůli tomu, že dochází k předávání zkušeností. Vedoucí tuto důležitost odstupňovali i slovy, že to je dokonce i nezbytné, nejdůležitější a moc důležité.“⁴⁸

Jak je ze shrnutí autorky Urbanové patrné, posuzované oddíly pracují s prvky skautské výchovy víceméně obdobně. Je třeba se tedy zamyslet nad tím, co je tím rozdílovým faktorem v posuzování úspěšnosti využití této metody. Urbanová ve své práci píše: „Z mé zkušenosti skautky si myslím, že vedoucí skautskou výchovnou metodu uplatňují především takovým způsobem, jak byli zvyklí, že to dělali jejich vedoucí. Dále budou jistě hrát roli možnosti jednotlivého oddílu a zkušenosti jednotlivých vedoucích či rádců“⁴⁹. S tímto tvrzením souhlasím. Úspěšnost jakéhokoli oddílu a jeho dlouhodobé pokračování činnosti závisí na osobnostech vedoucích. Na těch, kteří dokáží předávat hodnoty, tradice, životní styl mladším generacím a tyto pro ně nadchnout.

Organizace jako je Skaut nebo ČTU, jejímž je oddíl Toulavý vítr členem, vychází ze stejného základu, a to z Woodcraftu, ctí stejné, nebo velice podobné hodnoty, a i jejich cíle se velmi podobají. K jejich naplňování používají podobné metody. Není tedy divu, že prvky skautské výchovy, nebo jejich obdobu, můžeme nalézt i v oddílech ČTU. Ani odlišnost místa působení oddílů nehraje roli. Hodnoty a prvky předávání těchto hodnot jsou víceméně totožné a platí plošně. Jen ve skautingu jsou podle mého názoru přesněji definované. Obě organizace zajišťují pro své členy různá školení a vzdělávací kurzy, a tak poskytují možnost vedoucím a instruktorům naučit se a pochopit, jak v oddílech pracovat. Teoretický základ a znalosti jsou ale jen jednou z podmínek úspěšného předávání hodnot a vedení oddílu. Neméně důležitá je i možnost přebírat zkušenosti od starších generací a schopnost se z nich poučit a předat je dál svým následovníkům.

⁴⁸ URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online], s. 59.

⁴⁹ Tamtéž, s. 57.

Závěr

Tématem této práce bylo předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr. Ve své práci jsem si kladl za cíl popsat proces předávání životního stylu mezi třemi generacemi členů oddílu Toulavý vítr z Českých Budějovic. Životní styl byl za účelem naplnění cíle této práce definován jakožto systém významných činností a vztahů, životních projevů a zvyklostí, obecně tedy rysů, kterými se systém vyznačuje, ze kterých sestává, a které jsou charakteristické pro určitou skupinu lidí. V případě předložené práce, jde o členy oddílu Toulavý vítr.

V první části práce jsou představena hnutí, k jejichž zásadám se oddíl Toulavý vítr hlásí. Jedná se o Woodcraft a Českou tábornickou unii. Ve druhé části je představen oddíl Toulavý vítr, jeho historie a současnost. Třetí část je zaměřena na vymezení pojmu životní styl a následuje popis toho, jaké jsou rysy životního stylu členů oddílu Toulavý vítr a jakým způsobem jsou předávány. Čtvrtá část obsahuje porovnání předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr s předáváním životního stylu v oddílech ukotvených v jiné organizaci.

V práci jsem vycházel z žité zkušenosti člena oddílu Toulavý vítr, z písemných materiálů, které vyprávějí o životě členů oddílu Toulavý vítr, konkrétně z kronik oddílu a dostupných materiálů a odborné literatury. Práce je doplněna o rozhovory se zakladatelkou oddílu, prvním hlavním oddílovým vedoucím a současným hlavním oddílovým vedoucím. Jako další přílohy jsou připojeny ukázky ze zápisů v oddílových kronikách.

Vytyčený cíl se podařilo splnit. K rysům životního stylu členů oddílu patří láska k přírodě a aktivní pobyt v přírodě, schopnost týmové spolupráce, kamarádství, samostatnost a touha po dobrodružství, zájem o turistiku a tábornictví, využívání tábornických dovedností, respekt k přírodě a její ochrana, společenský život v komunitě, respekt k tradici a aktivní účast na akcích. Vlastním pozorováním a z dostupných materiálů jsem zjistil, že k předávání životního stylu mezi členy oddílu dochází především v době společného trávení volného času. Konkrétně jde o čas trávený na oddílových schůzkách, vícedenních oddílových výpravách do přírody a letním tábore, ale i čas trávený používáním oddílové aplikace Discord. K předávání životního stylu jsou využívány formy výchovy jako animace, participace a výchova zážitkem. Zásadní je, aby bylo jednání starších pro mladší uvěřitelné a následováníhodné. Proto je nutné, aby byli starší členové oddílu těm mladším dobrým příkladem a dokázali je motivovat k následování. Není bez zajímavosti, že k ovlivňování životního stylu dochází i v opačném směru. Mladší generace té starší odhaluje kouzlo informačních technologií a tyto jsou v oddílových činnostech hojně používány. Vedoucími oddílu a staršími

generacemi jeho členů jsou k výchově a předávání životního stylu mladším členům používány výchovné metody a prvky stejné, nebo podobné jako se používají například ve Skautu. Důvod této shody je ve společném základním výchovném hnutí, kterým je Woodcraft.

Z výsledků práce tedy vyplývá, že účast na členství v oddíle jeho členům umožňuje přebírat určitý životní styl. Ten je předáván aktivním pobytem v přírodě spojeným s hraním různých her, při nichž dochází k osvojování schopnosti týmové spolupráce, ale i samostatného rozhodování a budování kladného vztahu k přírodě a její ochraně. Dále získáváním nových znalostí a dovedností využitelných i v běžném životě, poznáváním nových míst spojených s historií naší země a jejími přírodními krásami. Především pak v získávání nových přátelství, která přetrvávají až do pozdního dospělého věku. O tom, že způsoby předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr byly a jsou nastaveny správně, vypovídá i to, že tento oddíl přetrvává bez přerušení už více než čtyřicet let a vychoval několik generací svých členů, kteří se k příslušnosti k oddílu hrdě hlásí.

Zjištěné skutečnosti mohou případně využít noví potenciální zakladatelé a vedoucí oddílů v rámci ČTU, ale i mimo ni, při vedení oddílů, jejichž ambicí je mimo jiné i dlouhodobá udržitelnost.

Seznam použitých zdrojů

- DUFFKOVÁ, J. *Životní způsob/životní styl a jeho variantnost*. Praha: MČSS při AV ČR, 2005. ISBN 80-7308-131-8.
- DUFFKOVÁ, J., URBAN, L., DUBSKÝ, J. *Sociologie životního stylu*. Praha: Vydavatelství PA ČR v Praze, 2007. ISBN 978-80-7251-266-9.
- PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.
- Atentat 1942* [online]. STEAM, ©2024 [citováno 12. 3. 2024]. Dostupné na WWW: <https://store.steampowered.com/app/676630/Atentat_1942/?l=czech>.
- Československý Woodcraft* [online]. Liga lesní moudrosti, ©1999 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.woodcraft.cz/index.php?right=historie_cswoodcraft&lan=cs>.
- Dicord* [online]. Discord, © 2004 [citováno 20. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://discord.com/>>.
- Kategorie:Woodcraft* [online]. Thewoodcraft.org, ©2021 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/Kategorie:Woodcraft>>.
- Liga lesní moudrosti – The Woodcraft League of Czechoslovakia*. [online]. Thewoodcraft.org, ©2021 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.thewoodcraft.org/wiki/index.php/Organizace:Liga_lesn%C3%AD_moudrosti_%E2%80%93_The_Woodcraft_League_of_Czechoslovakia>.
- Liga lesní moudrosti – woodcrafterský zákon* [online]. Liga lení moudrosti, ©2013 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.ligalesnimoudrosti.cz/cs/woodcraftersky-zakon>>.
- Období normalizace společnost zažíva pohřbená (sedmdesátá léta)*. [online]. Totalita, ©1999 [citováno 12. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.totalita.cz/norm/norm_02.php>.
- O oddílu*. [online]. Toulavý vítr. ©2024 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://toulavyvitr.cz/o-oddilu/>>.
- O nás*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/o-nas>>.
- Stanovy ČTU*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na <https://tabornici.cz/sites/default/files/2022-11/stanovy-ctu_0.pdf>.
- Strategický plán 2023-2026*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW:

- <<https://www.tabornici.cz/sites/default/files/2022-11/strategicky-plan-2023-2026.pdf>>.
- Struktura organizace*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://tabornici.cz/struktura-organizace>>.
- Styl životní* [online]. Sociologická encyklopedie, ©2018 [citováno 12. 03. 2024]. Sociologický ústav AV ČR, 2017. ISBN 978-80-7330-308-2. Dostupné na WWW: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Styl_%C5%BEivotn%C3%AD>.
- Tábornická činnost*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://www.tabornici.cz/tabornicka-cinnost>>.
- URBANOVÁ, E. *Styly výchovy a výchovné metody vedoucích v současném českém skautingu* [online]. Olomouc, © 2015 [citováno 13. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://theses.cz/id/am8elo/>>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.
- Věřejný rejstřík a sbírka listin*. [online]. OR justice, [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=%C4%8Desk%C3%A1+t%C3%A1bornick%C3%A1+unie&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vložka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=PLATNE&typHledaniSpolku=ALL>.
- Výroční zpráva 2019*. [online]. Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 12. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://tabornici.cz/sites/default/files/2021-02/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va_2019.pdf>.
- Základna*. [online]. Toulavý vítr ©2024 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <<https://toulavyvitr.cz/zakladna>>
- Zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 3045 ve spojení s § 214, ve znění platném k 01. 01. 2014.
- Znám plno vůní... Pohled do historie tábornictví nejen mezi Chřiby a Bílými Karpatami*. [online]. Tábornická základna Česká tábornická unie, ©2022 [citováno 07. 03. 2024]. Dostupné na WWW: <https://www.tabornickazakladna.cz/sites/default/files/2023-07/sedesata_leta_a_vznik_ustredni_tabornicke_skoly.pdf>.

Seznam zkratek

HVNH	Hra v Novohradských horách
ČSM	Československý svaz mládeže
ČTU	Česká tábornická unie
KČT	Klub českých turistů

Přílohy

- Příloha I.: Rozhovor s Evou Kotkovou
- Příloha II.: Rozhovor se Stanislavem Malínským
- Příloha III.: Rozhovor s Michaelem Kalou
- Příloha IV.: Pravidla bodování
- Příloha V.: Oddílový znak
- Příloha VI.: Oddílový glejtovník
- Příloha VII.: Oddílové zákony
- Příloha VIII.: Kronikový zápis o výpravě
- Příloha IX.: Kronikový zápis o schůzce a HVNH
- Příloha X.: Kronikový zápis z výpravy pro starší

Příloha I.: Rozhovor s Evou Kotkovou

Přepis rozhovoru se zakladatelkou oddílu Toulavý vítr paní Evou „Evičkou“ Kotkovou

Jsme v Českých Budějovicích dne 16. 10. 2023 a hovořím se zakladatelkou oddílu Toulavý vítr paní Evou Kotkovou.

Cílem našeho rozhovoru je zjistit přímo od zakladatelky oddílu, jak a kdy k založení oddílu došlo, co tomu předcházelo a jaké pohnutky paní Kotkovou k založení oddílu vedly. Dozvědět se, jak se oddíl Toulavý vítr rozvíjel postupem let a jaká je v současnosti v oddíle role jeho zakladatelky.

Otázka:

Řekněte nám prosím na úvod něco o sobě a o tom, jak jste se dostala k táborničení.

Odpověď:

Já to mám asi rodově. Můj dědeček z Ostravy dělal nějakého činovníka ve skautu. To bylo ještě před druhou světovou válkou. Moje maminka s dědou jezdila na tábor a pod stan. Ve třetí třídě základní školy jsem se přestěhovala z Benešova u Prahy do Českých Budějovic a začala chodit na základní školu v Nerudově ulici v Českých Budějovicích. Nejprve do pionýra, do jisker a pak ve čtvrté třídě v roce 1968 se rozběhl skaut a maminka mně tam přihlásila a já se stala skautkou. Bohužel jen do páté třídy do roku 1970, kdy nám skaut zakázali. Měli jsme skautský tábor u Malont v Radčicích na Pohorském potoce a tam mně to strašně chytlo. Tohle bylo asi to hlavní. Z těch zážitků a zkušeností ze skauta jsem pak čerpala celou tu dobu u oddílu.

Otázka:

Jak se stalo, že jste založila oddíl Toulavý vítr?

Odpověď:

Já jsem vedla jako instruktorka pionýrský oddíl ještě před maturitou, a to mně moc bavilo. Vedoucí oddílu byla fajn ženská, která mi do toho moc nemluvila, jen to spíš zastřešovala. Pak jsem odešla na vysokou školu, kde jsem se snažila taky něco dělat pro děti, ale moc se to nedařilo. Byla jsem z toho taková smutná a těšila se, že až se vrátím do Budějovic, říkala jsem si, že to bude lepší. Když jsem se vrátila ze studií, tak jsem si říkala, že založím nějaký ten oddíl pro děti ze základní školy. Uvažovala jsem, že to nebude pod hlavičkou Pionýra, ale jako Turistický oddíl mládeže. Dokonce jsem si udělala kurz na cvičitele turistiky, ale Klub turistů v Českých Budějovicích neměl zájem o mládežnický oddíl a ani pro to nevytvářel žádné vhodné podmínky. Musela jsem oddíl někde zaregistrovat, a proto jsem se obrátila na Pionýra. V Českých Budějovicích v té době vedl jeden tábornicko-přírodovědný oddíl Áda Sajků. Začínal na Ličově a v roce 1974 tam založil pod patronací pionýrské skupiny v ZŠ Nerudova tábořiště Uragán. S ním jsem měla domluvenou spolupráci a zúčastnila se jeho letního tábora na Ličově. Shodou okolností se stalo, že se Áda v té době oženil a odstěhoval do Nových Hradů a věděl, že v oddíle už nebude pokračovat. Členům oddílu tehdy doporučil, aby přešli ke mně. Byli to převážně kluci z deváté třídy. Takže já jsem vlastně jakoby zdělala od Ády asi šest těch kluků a to byl

základ mého nového oddílu. Zbytek jsem doplnila nábořem v matematické třídě pátého ročníku na základní škole v Nerudově ulici, kde jsem měla z mého předešlého působení dobré vazby. Tak jsme byli začleněni pod pionýrskou skupinu v ZŠ Nerudova. To byl školní rok 1982 –1983. Na první schůzku, která se konala 06. 10. 1982, přišly čtyři děti a postupně se to nabalovalo. Asi po třetí schůzce jsem k dětem ze školy přivedla do oddílu ty starší kluky od Ády. Ty už měli s oddílovou činností zkušenosti, takže se dalo na tom dobře stavět. Dva z nich, Mahagona a Lachtana, jsem si vybrala za instruktory. Na konci školního roku nás bylo v oddíle devatenáct dětí, tři děvčata a šestnáct kluků a já jako vedoucí. První výpravu s oddílem jsme podnikli v listopadu 1982 na základnu Uragán, kde kluci společně u táboráku vymysleli název oddílu. Chtěli tam mít něco o toulání, o svobodě a o větru. A tak vzniklo to spojení toulavý vítr, a tedy název našeho oddílu. Od samého začátku jsem věděla, že chci dělat oddíl na těch základech a hodnotách, co jsem měla ze Skauta. Jenomže byla osmdesátá léta, normalizace a velký důraz na politické uvědomění, který se kladl i na děti. Díky dobrým vztahům ve škole jsem se s vedením pionýrské skupiny dohodla, že když jim bude náš oddíl vyhrávat soutěže mezi školami, tedy soutěže typu Partyzánský samopal, oni si nás nebudou tolik všímat. Nemuseli jsme stát čestné strážce u pomníčků a tak podobně. Naštěstí jsem pro oddíl získala od Ády i jeho původní oddílovou klubovnu. Byla to taková malá místnost asi 4 x 4 metry. Ta byla mimo školu na rohu ulic Hrubínova a Nerudova v prostoru nějaké zrušené prodejny, takže jsme měli pro sebe klid. Tam jsem děti učila základům pro táborníky. Chodili jsme ale taky na procházky do přírody a do města, sbírali starý papír a za utržené peníze ze sběru si pořizovali pro oddíl různé maličkosti. Třeba oddílovou kroniku a tak.

Otázka:

Jaká byla v té době spolupráce s ostatními oddíly v Českých Budějovicích?

Odpověď:

No, náš oddíl se od ostatních v pionýrské skupině ZŠ Nerudova dost odlišoval. Na první letní tábor na Uragán jsme ještě jeli společně s jiným oddílem, ale na následný puťák už jsme jeli sami. Od začátku jsme kamarádili s oddílem Šlápoty a později na tom Ličově s oddílem Čtveráci. Ty tam taky měli základnu, a tak jsme se navzájem na táborech a výpravách různě střetávali při hrách nebo nočních přepadech. Další letní tábor jsme už organizovali sami. Dost se nám totiž zvedla členská základna. Někteří stávající členové oddílu totiž k nám přivedli své mladší sourozence, a tak nás bylo před druhým táborem už dvacet dva dětí, tři instruktoři, přibyla nám totiž k Mahagonovi a Lachtanovi ještě Marcela, a já jako vedoucí. Takže nás bylo po roce působení v oddíle dvacet šest. Co se týče té spolupráce s podobně smýšlejícími oddíly, jako byl ten náš, tak to bylo asi tak, že my vedoucí jsme se mezi sebou samozřejmě znali a věděli o sobě, ale děti se braly spíš jako rivalové. Šlo o to, že se opakovaně střetávaly na těch různých soutěžích, partyzánských samopalech a podobně, a tam chtěly vyhrávat. Takže mezi oddíly panovala taková ta správná řevnivost.

Otázka:

Kdy a proč jste předala vedení oddílu?

Odpověď:

V roce 1986 se rozpadl oddíl Střelka, který působil také v pionýrské skupině ZŠ Nerudova, a protože nám byl svým zaměřením dost blízký, nabídli jsme jejich členům pokračování v našich řadách. Tím se náš oddíl rozrostl ještě víc. Někteří naši původní členové po vychození základní školy zůstali v oddíle a stali se instruktory. V tu dobu se mi v létě narodil syn a já jsem nastoupila na mateřskou. Protože tou dobou nebyl Mahagon ještě plnoletý a Lachtan byl ještě na vojně, chodila jsem na oddílové schůzky s miminkem. Na výpravy to ale nešlo, a tak jsem jak na smilování čekala, až se Lachtan vrátí z vojny. Na jaře roku 1987 jsem znovu otěhotněla a čekala dceru, a proto jsem v dubnu 1987, když už byl Lachtan z vojny doma, předala vedení oddílu jemu. Volba padla jasně na něj. Lachtan byl z dvojice s Mahagonem ten zodpovědnější, klidnější a já jsem věděla, že to bude pro oddíl správná volba. Mahagon měl zas parádní nápady na činnost, takže Lachtan s Mahagonem spolu vytvořili silnou dvojku a vše běželo dál a já se věnovala rodině.

Otázka:

Jak pokračoval oddíl po Sametové revoluci?

Odpověď:

Po roce 1989, po revoluci se Lachtan, jako vedoucí oddílu musel rozhodnout, jestli zůstane oddíl pod Pionýrem nebo se vydá jinou cestou. Pionýr, jako mládežnická organizace zneužitá bývalým režimem, nebyl v té době zrovna moc populární. Nabízely se jiné možnosti, kam registrovat oddíl a tím i předurčit jeho další směřování. Byl tu Skaut, Česká tábornická unie, nebo již zmiňovaný Turistický oddíl mládeže. Ten ale neměl v Českých Budějovicích žádnou tradici, a tak rozhodování zůstalo mezi Skautem a Tábornickou unií. Náš oddíl byl a pořád je smíšený. Pro kluky i holky dohromady. Takové fungování tehdy Skaut neumožňoval a Lachtan nechtěl oddíl rozdělit. Volba proto padla na zaregistrování v České tábornické unii, kde to bylo možné. Ta měla na jihu Čech dobrou tradici a rozjížděla programy pro dětské oddíly. V roce 1996 předal Lachtan vedení oddílu mladší generaci. V podstatě všichni vedoucí oddílu se rekrutují z řad členů oddílu. Ti si oddílem prošli v pozici dětských členů, pak instruktorů a ti nejschopnější a nejvíc zapálení se logicky stávají poté vedoucími oddílu. Dnes je to už šestá generace.

Otázka:

Jaká byla vaše další role v oddíle?

Odpověď:

Od předání oddílu Lachtanovi jsem se věnovala svým dětem. S lidmi z oddílu jsem ale dál zůstávala v kontaktu. V roce 1994 chodily mé děti do první třídy. Já jsem věděla, že chci, aby chodily do nějakého oddílu, ale strašně jsem váhala, kam je přihlásit. Po revoluci jsem s nimi byla na výstavě o skautingu v kulturním domě Metropol a tam viděla fotky z toho mého skautského tábora ve čtvrté třídě. Hrozně mne to dojalo a přála jsem si, aby mé děti zažily něco podobného. Chtěla jsem, aby byly pohromadě, ale ve skautu by to

nešlo, a tak jsem se nemohla rozhodnout, jestli skaut nebo náš oddíl. No a na konci školního roku za mnou přišli lidé z oddílu, že nutně potřebují pomoc na táboře, že jim vypadla kuchařka. Já ráda pomůžu, ale co s dětma. Ty vezmi s sebou, řekli. A tak jsme jeli. Já a manžel vařit a syn a dcera na tábor s oddílem, a už v něm zůstali. Takže to je teď moje role v oddíle. Vařím rok co rok na letním oddílovém táboře.

Otázka:

Co vám oddíl přinesl do života a jak ovlivnil své členy?

Odpověď:

Oddíl mi dal spoustu dobrých kamarádů, s nimiž se setkávám dodnes. S členy z prvního oddílu máme společnou skupinu na aplikaci WhatsApp, takže o sobě víme. Tam je hodně aktivní Mahagon. Jeho tři děti taky chodily do oddílu. Třeba s Lachtanem, jeho ženou Jitkou a dětmi, kteří všichni prošli naším oddílem, se hodně kamarádíme dodnes. Jezdíme i na společné výlety a pobyty v přírodě. Před deseti lety jsem spoluorganizovala setkání členů oddílu po třiceti letech. Pamatuji si, že jsme se dostali v pozvánkách na číslo asi 250. Teď to je určitě ještě o dost víc. Mám zprávy o tom, že i když z oddílu už děti vyšly a studují různě po republice, tak se společně setkávají a někteří se do oddílu i vrací, třeba v různých rolích na táboře. Jako příklad ovlivnění života člena oddílu jeho působením v něm, bych třeba uvedla příběh Leničky. Lenička patří mezi ty děti, co jsem vedla v oddíle jako vedoucí ještě já. Po vystudování vysoké školy se stala vědkyní a získala dobrou práci v Americe. Založila tam rodinu a se svými dětmi jezdila domů do Čech na prázdniny a taky je přivedla do oddílu. Zúčastňovali se společně letního tábora. Lenička tam vařila a děti si užívaly pobyt v přírodě s kamarády. Když jsme měli to setkání na třicáté výročí vzniku oddílu, zúčastnila se ho i Lenička. Tehdy říkala, že uvažuje o možnosti se vrátit z Ameriky domů. Zmiňovala, že jí tam chybí to přátelství a kamarádství, že sice mají skvělou práci a zázemí, ale chybí jim ta možnost zažívat to, co zažívají, když jsou v Čechách a s oddílem. Rozhodli se tehdy, že se přestěhují do Čech na rok na zkoušku a uvidí, jak se tu dětem bude líbit. To měla její dcera nastoupit do páté třídy a dvojčata do třetí. Zkusily si Českou školu a chodit do oddílu po celý rok. Po roce se Lenička s manželem rozhodli, že dají dětem možnost si vybrat, jestli by se nechtěly přestěhovat z Ameriky do Čech na stálo. A děti si zvolily Čechy. Chtěly do oddílu chodit i přes rok a ne jen na tábor. Užívaly si to, že mohou jet do přírody a potkávat se s kamarády, což v Americe neznaly. Takže se dá říct, že oddíl měl vliv na jejich rozhodnutí a tím i ovlivnil další život jejich rodičů. Já si myslím, že si to Lenička stejně přála, aby se tak rozhodly. I pro ni to byl návrat ke kořenům a k milovanému oddílu.

Děkuji za Váš čas a poskytnutí rozhovoru.

Příloha II.: Rozhovor se Stanislavem Malínským

Přepis rozhovoru s vedoucím oddílu Toulavý vítr panem Stanislavem „Lachtanem“ Malínským

Jsme v Českých Budějovicích dne 20. 11. 2023 a hovořím s nástupcem zakladatelky oddílu, vedoucím oddílu Toulavý vítr, panem Stanislavem Malínským zvaným Lachtan.

Cílem našeho rozhovoru je zjistit přímo od prvního nástupnického vedoucího oddílu, jak a kdy k předání oddílu došlo a co tomu předcházelo. Dozvědět se, jak se oddíl dál pod novým vedením rozvíjel postupem let a jaká je v současnosti v oddíle role jeho prvního nástupnického vedoucího.

Otázka:

Jak jste se dostal k tábornickému oddílu?

Odpověď:

Někdy na základce s kamarádem z Dobré Vody jsme hledali možnost, kde by šlo zažít něco podobného, jako vyprávěl ve svých knížkách Jaroslav Foglar. Kamarád zjistil, že v ZŠ Nerudova působí turisticky přírodovědný oddíl. A tak vlastně někdy v osmé třídě základní školy jsem vstoupil do turisticky přírodovědného oddílu Uragán. Oddíl vedl Áda Sajk. Měl základnu v Ličově, kam jsme jezdili s oddílem na víkendové výpravy. On byl hodně zaměřený na přírodu, fotil ptáky a rostliny, a to mě moc nebavilo. Proto jsem spolu s kamarádem Mahagonem a třemi staršími instruktory přešel do oddílu Laryat, který byl víc zaměřen na turistiku. Jenže ten oddíl se po čase rozpadl. Kamarád Mahagon přešel jako instruktor k Evičce Kotkové do jejího nově založeného oddílu Toulavý vítr a já po krátké době zaklepal na dveře její klubovny taky. Tak jsem se stal členem oddílu Toulavý vítr a až do mé vojny jsem plnil roli instruktora oddílu. Hodně jsme jezdili na putovní výpravy po republice, a to mě hodně bavilo. Pak přišla vojna a já narukoval. S oddílem jsem udržoval i na vojně kontakt, a když jsem měl dovolenku, trávil jsem jí s oddílem na táboře. V té době byla vedoucí oddílu Evička už podruhé těhotná a na oddíl tak neměla logicky čas. S vedením jí tehdy pomáhala Jitka. Ta přišla do oddílu ze zaniklého oddílu Střelka ještě před tím, než já šel na vojnu. S Jitkou, dnes je to moje žena, jsme spolu chodili a ona mi psala na vojnu, že by bylo fajn, kdybych po vojně oddíl převzal. Evička to s malými dětmi nestíhá a ona taky moc ne, protože studuje vysokou školu. Stejně mi to psala i Evička, a protože jsem chtěl v oddíle pokračovat, rozhodl jsem se, že to udělám. Než jsem se na jaře 1987 vrátil z vojny a oddíl mohl přebrat, jezdily děti na výpravy jen s instruktorem Ouškem. Bylo to jen asi na půl roku, ale i tak to nebylo dobře. Jenže všichni, co jsme do oddílu chodili, jsme měli zájem na tom to udržet. Chtěli jsme, aby oddíl pokračoval dál a tak se to tak různě lepilo. Po návratu z vojny jsem musel narychlo splnit všechny minima a zkoušky, abych mohl vést oddíl a pořádat tábor, a tak jsem to do června splnil a v červenci jsme už jeli s oddílem na letní tábor.

Otázka:

Co vás vedlo k rozhodnutí přejít s oddílem pod Tábornickou unií?

Odpověď:

Možná už v prosinci 1989 se konal nějaký sněm v Českých Budějovicích, kde se jednalo o tom, kde budou stávající oddíly registrovány. V Pionýru se nikomu moc zůstat nechtělo a možnosti registrace byly ve Skautu, nebo v Tábornické unií. My jsme byli smíšený oddíl. Kluci a holky dohromady, a to Skaut tehdy nepřipouštěl. Jenže jsme nechtěli říct našim členům, že dál nemůžou chodit do oddílu, protože jsou holky, nebo kluci. Chtěli jsme být dál spolu. To bylo možné pod Tábornickou unií. Taky se nám zamlouvala určitá míra autonomie oddílu a měli jsme i společné hodnoty. Byl tam tehdy nějaký kluk, starý asi tak jako já a ještě dva další vedoucí z jiných oddílů a ten vyprávěl právě o Tábornické unií. Jak kdysi fungovala, a jak ji chtějí obnovit. Nám se to líbilo, a tak jsme řekli, že se chceme registrovat u nich. No byli z toho trochu překvapení, protože to byla spíš původně organizace pro dospělé trampy, ale pak na to kývli a mi se u nich registrovali. Nám se to líbilo, měli jsme vlastní rozpočet, razítko, prostě právní subjektivitu. Jiné oddíly šly ke Skautu a po čase, když chtěly odejít, tak na to doplatily a musely jim nechat všechn majetek, co měly. V unií jsme byly ze začátku asi dva, nebo tři oddíly a dnes si myslím, že to je na jihu Čech největší dětská organizace. Myslím si, že to byl z naší strany dobrý krok a že se nám vyplatil.

Otázka:

Došlo k nějakým zásadním změnám ve fungování oddílu po vstupu do Tábornické Unie?

Odpověď:

Před revolucí jsme s oddílem jezdili hlavně na putovní výpravy. Na základnu Uragán na Ličove jsme moc nejezdili. Po revoluci se dělil majetek Pionýrské skupiny a mezi majetkem byla i ta bouda na Uragáně. Nikdo ji moc nechtěl a my jsme k tomu místu měli vztah a tak si o tu základnu řekli. Dostali jsme k tomu ještě nějaké cely na stany na tábor. Protože jsme byli právní subjekt s majetkem, tak jsme museli dělat náročnější účetnictví a platit členské příspěvky unií. To bylo asi tak všechno. Co a jak máme dělat, nám nikdo nenařizoval. Jednou měsíčně byla velká rada, kde se řešili spíš provozní věci, ale jak se budeme organizovat, nikdo neřešil. Nikdo neřikal, že máme být třeba víc zelení nebo tak. To nám vyhovovalo.

Otázka:

Jak dlouho jste vedl oddíl a jaké období svého působení považujete pro sebe za nejlepší?

Odpověď:

Od jara roku 1987. Asi po deseti letech jsem předal hlavní vedení oddílu jednomu ze spolu vedoucích. Byl to Brčko. To bylo v roce 1997 na patnáctém výročním setkání k založení oddílu. Dlouho jsem to ale bez oddílu nevydržel. Asi po roce až dvou jsem začal občas docházet na oddílové schůzky a o něco později, to už byla v oddíle moje první dcera, jsem se k oddílu vrátil. Ne jako vedoucí, ale spíš jako rádce a pomocník. Zajišťoval jsem například dovoz materiálu a stavbu tábořišť na putovních výpravách, pomáhal

s organizací a chodem letního tábora a byl vedení oddílu k ruce. To pokračovalo dál, i když do oddílu začala chodit i moje druhá dcera. V roce 2002 po velké povodni jsem zorganizoval brigádu na záchranu a obnovu tábořiště Uragán před letním táborem a stala se z toho tradice. Dodnes se stále účastním brigád před začátkem letního tábora, pomáhám, s čím je třeba, ale už vedení oddílu do jeho práce a rozhodnutí nemluvím. Za nejhezčí období v oddíle Toulavý vítr, které jsem tam prožil, považuji dobu, když jsem byl hlavním vedoucím a mou pravou rukou byl Brčko. Byli jsme, jak se říká, naladěni na stejnou notu. Hrozně nás bavilo vymýšlet pro ostatní různé hry a soutěže a pozorovat, jak se zlepšují a rozvíjejí. Některé hry a tradice z té doby přetrvávají dodnes. Podařilo se nám překonat porevoluční útlum a do oddílu se hlásili noví členové. Oddíl šlapal a povedlo se nám vychovat naše následovníky, minulé a současné vedoucí našeho oddílu.

Otázka:

Jak vás formovalo vaše působení v oddíle?

Odpověď:

Můj život ovlivnil oddíl hodně. V oddíle jsem poznal svou manželku a poznal životní styl, pro který jsem se nadchl a přivedl k němu i mé dcery. Poznal jsem tam kamarády, se kterými se přátelím dodnes. Díky oddílu jsem se naučil dobře organizovat čas a práci. Naučil jsem se zodpovědnosti a poctivosti. Díky činnosti v oddíle jsem si vybudoval i dobrou fyzickou odolnost a naučil se dovednostem, které využívám i v běžném životě. Rozdělat oheň, naštípat dříví, postavit stan, nebo číst mapu a tak podobně. Je to fajn pocit, když na výročním setkání slyším od lidí, co prošli oddílem a dnes tam chodí jejich děti, že na to rádi vzpomínají, že to bylo super.

Příloha III.: Rozhovor s Michaelem Kalou

Přepis rozhovoru s vedoucím oddílu Toulavý vítr panem Michaelem „Šakalem“ Kalou

Jsmo v Českých Budějovicích dne 31. 01. 2024 a hovořím se současným vedoucím oddílu Toulavý vítr, panem Michaelem Kalou zvaným Šakal.

Cílem našeho rozhovoru je zjistit přímo od současného vedoucího oddílu, jak a kdy se k oddílu dostal a co tomu předcházelo, jaké bylo jeho působení v oddíle. Dozvědět se, jak se oddíl dál pod jeho vedením bude rozvíjet.

Otázka:

Jak jste se dostal k táborničení?

Odpověď:

Jako malý jsem četl nějaký Foglarovky a pak doma třeba zkoušel držet bobříka mlčení a tak. S rodiči jsem trávil hodně času v přírodě. Hlavně se starším bratrem a tátou jsme jezdili na vandry, jenže já to často odstonal. Bráška už tou dobou chodil do našeho oddílu, ale já tam původně chodit nechtěl. Nechtěl jsem kopírovat to, co dělá brácha.

Otázka:

Co vás vedlo k rozhodnutí vstoupit do oddílu Toulavý vítr?

Odpověď:

Dostal jsem se k tomu přes svého bratra. Ten už v oddíle byl, jak jsem už říkal. Přihlásila ho tam mamka. Jejím kolegou v práci byl oddílový vedoucí. Tím byl tehdy Brčko. Já začal chodit do oddílu v roce 2003. To mi bylo deset let. Tehdy se u sportovní haly pořádaly dětské Bambiriády. To byla akce, kde se představovaly různé zájmové oddíly pro děti a vlastně tam dělaly oddíly nábor nových členů. Bráška tam tehdy byl s oddílem a já se šel na něj podívat. To, co jsem tam viděl a mohl si vyzkoušet, mne úplně nadchlo. Jedna instruktorka, byla to Liška, mi vyprávěla, jaké to je být na letním táboře a zeptala se mě, jestli bych nechtěl jet na tábor s nimi. A já řekl že jo a tak jsem jel a úplně si to zamiloval. Litoval jsem, že jsem nezačal chodit už dřív. Plnil jsem nováčkovské glejty a na výpravu se balil už týden dopředu, to, jak moc jsem se na ní těšil. Ta vášeň pro oddíl mi vydržela dodnes.

Otázka:

Jaké bylo vaše působení v oddíle od vašeho vstupu až doposud?

Odpověď:

Byl jsem řadovým dětským členem. Postupně jak děti stárly, staly se některé z nich instruktory. To je tak po tom přechodu na střední školu. Já se stal instruktorem poměrně pozdě, protože ta moje generace nějak v oddíle nepokračovala a já přešel na instruktora asi až kolem šestnácti. O tom, že budu instruktor, nebo pak vedoucí, jsem jako dítě nikdy nepřemýšlel. Až když jsem byl starší, začal jsem vnímat, že jako instruktor mohu zažít něco dalšího, kamarádit se staršími instruktory a vedoucími a vědět, jak se co dělá.

Účastnit se i jiných akcí než jen oddílových výprav. Dostal jsem možnost učit mladší kamarády to, co jsem se už naučil já a mít je na starost. No a pak jsem ze střední přecházel na vysokou a chtěl jsem dál v oddíle aktivně působit, a tak jsem se dovršením plnoletosti stal jedním z vedoucích oddílu. Klíčové bylo to, že jsem chtěl být aktivní. Chodit na schůzky a znát oddílové děti, plánovat činnost, jezdit na výpravy a plánovat letní tábor a na něm mít konkrétní úlohu. Ostatní plnoletí členové, kteří na to nemají tolik času, nebo se nechtějí tolik angažovat, se stávají osadníky. Ti nám pomáhají na táboře s jeho zajištěním a chodem, nebo nás někdy navštíví na schůzce, nebo přijedou za námi na výpravu. Zůstávají dál našimi členy, ale neplánují činnost a nevedou dětské členy. V roce 2023 se rozhodl tehdejší hlavní vedoucí Komín, že už dál nemá jako hlavní vedoucí oddílu co dát, a tak jsem se po vzájemné dohodě všech vedoucích oddílu stal hlavním vedoucím já a po Komínovi to převzal.

Otázka:

Jak vás formovalo a ovlivnilo váš život vaše působení v oddíle?

Odpověď:

Hodně. Protože jsem v oddíle zůstal až dosud do mých jednatřiceti a rozhodně nekončím. Mohl bych to rozdělit do několika období. Když jsem byl dítě v oddíle, tak jsem do toho byl hrozně nadšený. Všechno jsem chtěl rychle umět, na všechny akce jsem se moc těšil. Zamíloval jsem si přírodu a naučil se samostatnosti. Na střední škole pak došlo trochu k útlumu. Jednak jsem byl na nové škole, nové povinnosti a taky vlastně nový svět a v oddíle jsem tehdy neměl vrstevníky. Tohle období jsem v oddíle nějak přečkal a přišla vysoká škola. Studoval jsem v Praze a mrzelo mě, že na oddíl už nemám tolik času. Po škole jsem se vrátil a o to víc jsem se vrhl do práce v oddíle. Myslím si, že mne oddíl naučil být zdravě soutěživý, organizovat si svůj čas a být v kolektivu lídrem. Mít zodpovědnost za sebe i za druhé. V oddíle jsem poznal hodně skvělých lidí, s nimiž se přátelím dodnes. Mimochodem i mou manželku jsem poznal v našem oddíle.

Otázka:

Jak byste popsal životní styl, který sebou nese členství v oddíle a jeho předávání?

Odpověď:

Řekl bych, že působení v oddíle pomáhá mladým lidem, aby se stali lepšími. Děti mají v oddíle daná jasná pravidla, jak se mají k sobě navzájem chovat, jaké hodnoty jsou pro nás v oddíle žádoucí, jaké ctíme. Patří mezi ně pravdomluvnost, čestnost, spolehlivost, kamarádství, tolerance, láska k přírodě. Snažíme se být dětem dobrým příkladem, a pokud zjistíme nevhodné chování, snažíme se o tom hodně mluvit, vysvětlit proč tak ne. Dbáme na to, aby byly děti tolerantní k ostatním, neposmívaly se za nedostatky druhých, ale naopak se snažily kamarádům pomáhat se zlepšovat. Vycházíme ze zásad a stanov Tábornické unie. V minulosti platilo v oddíle desatero pravidel. V současnosti jsme to desatero zredukovaly na tři pro nás základní pravidla. Je to kamarádství, účastnit se oddílových akcí a dbát pokynů vedoucích. My jako vedoucí se snažíme být opravdoví. Mám tím na mysli to, že se snažíme žít tak, jak to chceme po dětech. Žijeme tak nejen v oddíle, ale pořád. Na nic si nemůžeme hrát, protože by to děcka hned poznala. Nemůžeme je učit něčemu, co sami neděláme. Chováme se tak, protože to je pro nás přirozené. Tak jak jsem se to naučil v oddíle, tak se chovám pořád. Je to pro mne přirozené

a nejjednodušší a přenesl jsem si to i do osobního života, do zaměstnání. Vše se snažím dělat poctivě, čestně, nesobecky, upřímně. Pokud bych tak nežil, musel bych se přetvařovat, a to bych nedokázal. V oddíle se snažíme jednat ve všem na rovinu, věci vysvětlovat. Proč jsem se choval právě tak nebo tak. Například v oddíle nechceme mluvit sprostě, a tak nemluvíme nikde. Když to někomu ulítne, řekne, proč se to stalo a dělá za to kliky. Je jedno, jestli dítě, nebo vedoucí. Pravidla platí pro všechny stejně bez rozdílu. Myslím si, že naše hodnoty, náš životní styl nejlépe předvedeme dětem tak, že ho prostě žijeme doopravdy a prožíváme s nimi a ony ho přijmou za svůj.

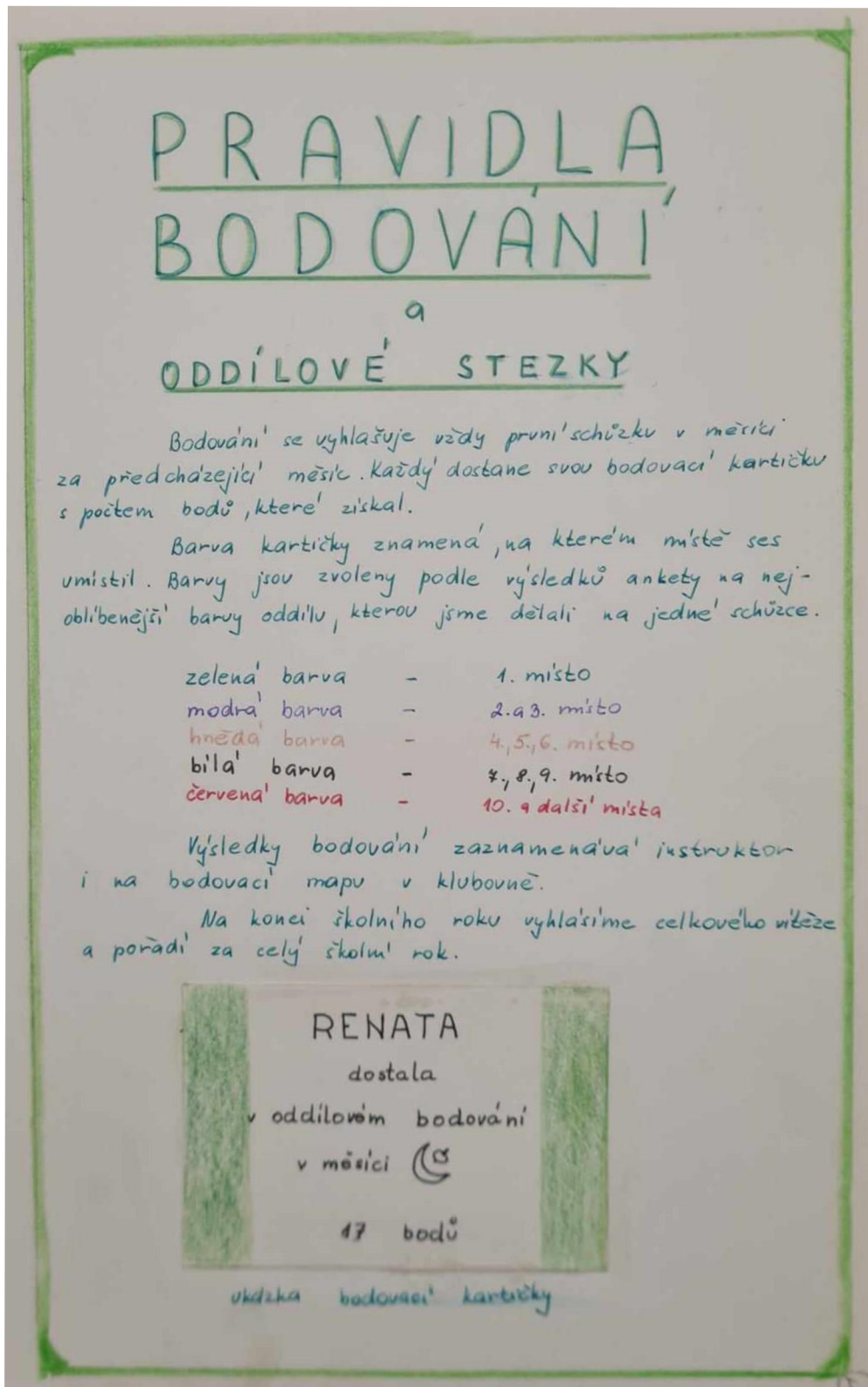
Otázka:

Jak chcete, aby se do budoucna oddíl rozvíjel?

Odpověď:

Pozici hlavního vedoucího jsem převzal od Komína. Ten to vedení chtěl předat už několik let. Já jsem k tomu postupem času nějak dozrál. Hodně jsme se o tom bavili s ostatními. Mně baví mít možnost určovat, kam to dál povedeme, i když to děláme s ostatními společně, ale hlavní vedoucí má to rozhodující slovo. Vytýčil jsem si několik důležitých cílů. Za prvé, aby v oddíle zůstávali a chtěli pro oddíl pracovat odrostlí dětské členové. Teď tu máme bohužel trochu generační mezeru. Za druhé chci, abychom na dalším směřování oddílu těsněji spolupracovali s vedoucími a osadníky. Chci dát možnost i dětem, aby mohly dát své návrhy na činnost a tím je víc vtáhnout do dění v oddíle. Za třetí chci co nejvíc setřít rozdíl mezi vedoucími a členy oddílu. Víc ty skupiny sblížit. A hlavně úkol sám pro sebe si dávám to, abych dokázal některé své činnosti a povinnosti delegovat na ostatní a tím si vytvořil víc prostoru pro sebe, abych se mohl víc věnovat na táboře i jinde dětem a užít si to s nimi. Kvalitně trávit svůj volný čas. Chtěl bych víc otevřít tu agendu hlavního vedoucího, aby ostatní věděli, co to obnáší a nebáli se toho to někdy v budoucnu převzít. V oddíle bych chtěl zůstat a pracovat pro něj i dál, i když svou současnou pozici předám někomu dalšímu. Doufám, že do oddílu budou jednou chodit i mé děti. Třeba i jen na chvíli. Chci, aby dostali tu možnost to zažít, tak jak jsem ji kdysi dostal já.

Příloha IV.: Pravidla bodování



Obr. 1: Pravidla bodování, první část

CO A JAK V NAŠEM ODDÍLE BODUJEME:

1. DOCHÁZKA NA SKUPINY	ZA ÚČAST NA JEDNÉ SCHŮZCE	1 bod
2. DOCHÁZKA NA ŽEBRA DENNÍ VÝLETY	ZA ÚČAST NA JEDNODENNÍM VÝLETĚ	2 body
3. DOCHÁZKA NA ÚPRAVY DENNÍ VÝPRAVY	ZA ÚČAST NA DVOUDENNÍ ÚPRAVĚ	3 body
4. IMITATIVA	ZA PROJEKTOVÉ OBĚVAVĚ, AKTIVITU	1 bod
5. ZAPISNÍČEK	Zapisičák boduje vedoucí nebo instruktor vždy jednou za měsíc před vykládkou měsíčního hodování. Měl bys v něm mít zapsáno všechno nové, co jsme se v posledním měsíci naučili. (Zapíšeš si to buď hned na schůzce nebo si půjčíš domů z nástěnky čturtky s novými poznámkami. Později se tyto čturtky zaládují do knižky.) Nezapomeň si do zápisníčku napsat všechny ziskové bodování kartičku. Do zápisníku si můžeš kreslit, lepit fotografie, obrázky, zasnamenzovat si se jíme dělali na schůzce, výlebě, jaké jsme spímali stězky, které byly se ti líbily a pod. Měl bys mít zapsané všechny důležité události, názvy oddílů - zvolení, jména oddílů a od-nady, příchod nových členů, volbu od-znaku, placování, tabora apod. Zároveň na začátku každé schůzky si zapisičák píše.	0-7 bodů
6. STĚZKY	Osobní stězky = oddílová kvalifikace = základní znalosti každého pionýra a členu turistického oddílu, za jejich splnění získá odznak Plamenů (cest) a Mladého turistu. Za splnění poloviny podmínek každé stězky (celkem jich je 5) získá barevný trojúhelník - část věšné výzvě. Trojúhelníky si lep do předkreslené věšné výzvě v zápisníku. Po splnění všech podmínek budeš mít celou věšou výzvě a získáš odznak Plamenů (cest) a Mladého turistu. Za každou splněnou podmínku získáš 1 bod	1 bod
7. PŘÍSPĚVAK DO KNÍŽKY	Příspěvek do knižky odevzdáš do domluveného termínu kromkarti. Podle kvality příspěvku získáš 0-3 body. Neodevzdáš-li do smlouvaného termínu (bez závažných důvodů) znamená to pro tebe trestný bod.	0-3 bod (-1 bod)
8. CHOVÁNÍ	Na konci každé schůzky (výletu) se od vedoucí a instruktorů dovírá, co se jim na vašem chování líbilo nebo nelíbilo. Zároveň vedoucí jmenuje jednotlivce s nejlepšími a nejhoršími chováními - ti získají +1 bod nebo -1 bod.	1 bod (-1 bod)
9. TRESTNÉ BODY	za nesplnění slibu, nečetné, nelamané, jeduání, nelázev apod.	- 1 bod
10. HRA S SOUTĚŽÍ	Jednotlivci - body se umísťují na prvních třech místech družiny - všichni členové vítězného družstva - 1. družiny - 1,5 bodu - 2. družiny - 1,0 bodu - 3. družiny - 0,5 bodu U některých obtížnějších her a soutěží je možno získat i více bodů	1,5 bodu 1,0 bodu 0,5 bodu

Obr. 2: Pravidla bodování, druhá část

Příloha V.: Oddílový znak



Obr. 3.: Oddílový znak, první část

schůzka 12.1.1983

17. schůzka

Velké rozhodování

aneb

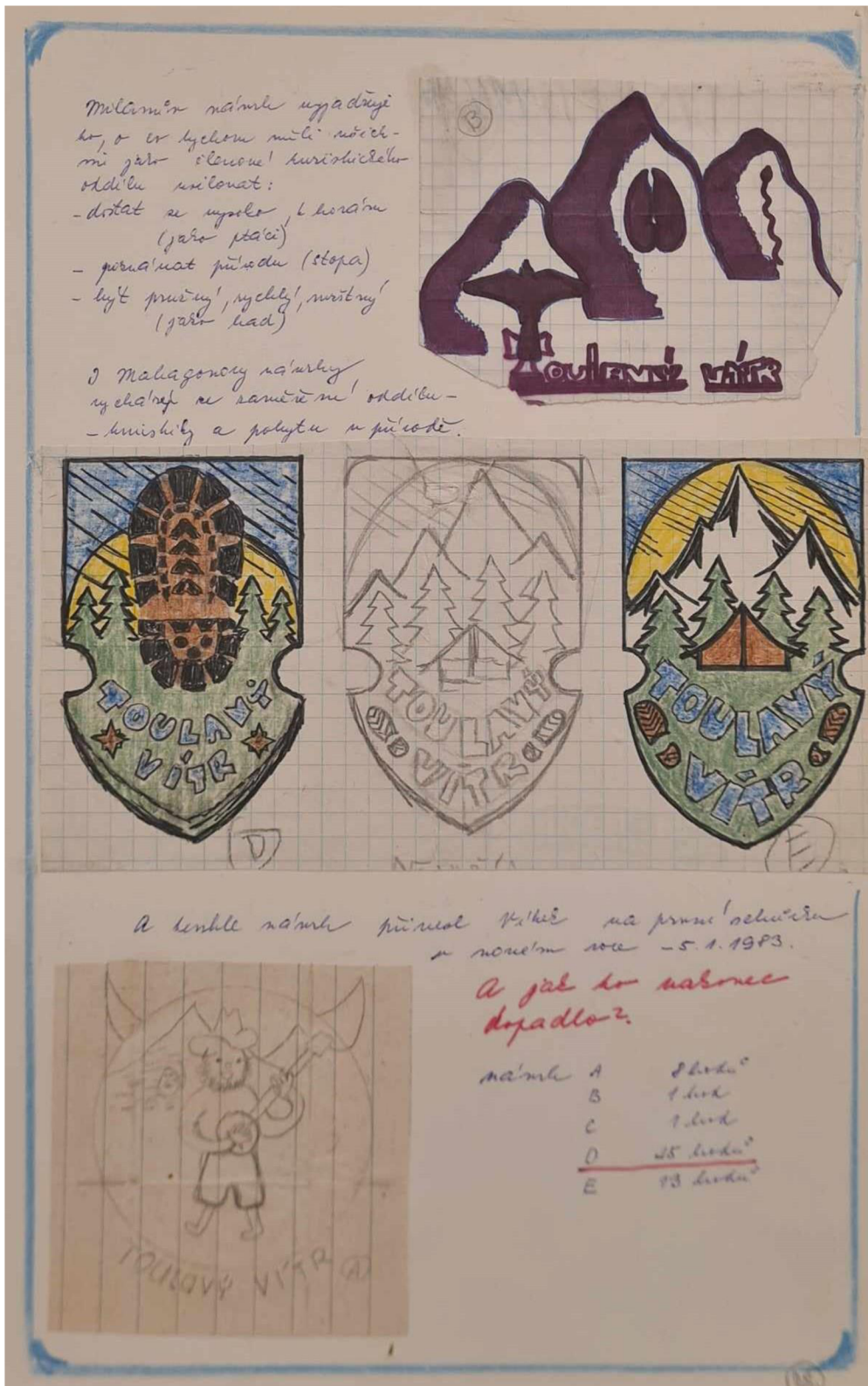
jak jsme vybírali oddílový znak

Když jsme si 20. listopadu při talířáku na šicím stole zvolili náš oddíl, připadl nám další úkol - navrhnout si znak oddílu, který je součástí pracovního listu. Během několika týdnů se stalo užkem 5 návrhů, se kterými jsme měli na schůzce 12.1.83 vybrat ten pravý!



Tak tenhle znak uměle jako první!
Přesně to Tonda kresl na první schůzce po zvolení
tenhle gme'na oddílu - tj. 24.11.82.

Obr. 4.: Oddílový znak, druhá část



Obr. 5.: Oddílový znak, třetí část

Příloha VI.: Glejty

NOVÁČKOVSKÝ GLEJT

(je třeba splnit 10 z 10)

ZZ top aneb Základní Znalosti

oddílové zákony; oddílové symboly (znak; pokřik)
základní informace o současnosti a historii oddílu
(kdo jsme; jméno oddílu; zaměření oddílu; vznik; ČTU;
klubovna; osobnosti apod.)
základní věci na schůzku
obsah KPZ (min. 10 těch nejdůležitějších věcí)

Uzle

6 základních do časového limitu
na jedné uzlovačce s rozvazováním (i posledního uzle)
hoši do 12 let 1:00
hoši nad 12 let 0:50
dívký do 12 let 0:55
dívký nad 12 let 0:45
vyjmenovat vhodné použití a určit spojku/smyčku

Morseovka

1) převod z vysílání do textu (rozumný časový limit)
2) převod z textu do vysílání (rozumný časový limit)
nebo jen do psané morseovky (omezený čas cca 10 písmen/min.)
minimální počet písmen je 50; úspěšnost > 90 %
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet písmen, je třeba
požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Šifry

5 odlišných způsobů šifrování; zašifrovat krátký text do 20 písmen
pod 12 let rozumný časový limit
nad 12 let 20 min.
nejdřív bez limitu prokáže způsoby, pak s limitem s nimi šifruje
modifikovaná morseovka se uznává jako druh šifry, ale pouze jednou

Buzola

světové strany a vlastnosti střelky; co je to kolečko (stupně)
základní ovládání (držení, jevy snižující přesnost)
orientace mapy dle buzoly
azimut v terénu - určit azimut objektu a naopak dle azimutu objekt

Mapa a turistické značky

1) co je mapa; skládání mapy

makroobjekty (velké barevné plochy, linie apod.)
měřítko (případně souvislost se čtverečkovou sítí)
kde je sever; orientace dle buzoly
nad 12 let navíc: vrstevnice; orientace dle terénu
2) co jsou turistické značky; významy 4 barev tvary
pásové značení, změna směru, odbočky (min. 3 druhy), naučná
stezka

Mapové značky

převod značek na popis a naopak; minimální počet značek je 20
do 12 let úspěšnost > 70 % (obojí)
nad 12 let úspěšnost > 80 % (obojí)
preferujeme ty nejzákladnější značky
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet značek, je třeba
požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Batoh

co je v malé a velké polní – rámcově; typy batohů
základní pravidla balení (co dospod/navrch, kam co)
sbalit batoh na vícedenní akci
(uznává se vlastnoručně sbalený batoh na výpravu; v případě, že se asi
dlouho na výpravu nedostane apod., lze uznat i batoh sbalený "uměle"
pro účely glejtu)

Oheň

samostatně rozdělat nechcípající oheň na 4 sirky
používají se jen přirozené součásti přírodnin
(dřevo, kůra, smůla, jehličí, suchá tráva apod.)
příprava 5-20 min. dle podmínek
(Uragán, suché a teplé počasí s dostupným vhodným dřevem = 5 min.)

Stan

postavit a sbalit stan (polokoule bez předsíňky a kolíkování) do
12 min.
další časové modifikace:
nutné kolíkování podlahy + 1 min.
nutné kolíkování plachty + 2 min.
nutné větší vázání plachty + 2 min.
předsíňka jednoduchá + 3 min.
předsíňka složitá + 5 min.
tyčky do tunýlků + 8 min.
méně praktické obaly + 1 min.
velký stan + 2 min.
velikost stavitele pod x cm + 4 min.
(vítr slabší + 6 min.)
(vítr silnější + 10 min.)

(Při stavbě předsínky apod. podrží časomíra vztyčené tyčky, nežli je stavitel vypne)

GLEJT PŘÍRODY **(je třeba splnit 8 z 10)**

Byliny

pojmenovat byliny z předloženého výběru
rodové a nad 12 let i druhové jméno
preferujeme určení v přírodě
minimální počet bylin je 20; úspěšnost > 75 %
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet bylin, je třeba požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Dřeviny

pojmenovat dřeviny z předloženého výběru
rodové a nad 12 let i druhové jméno
preferujeme určení v přírodě
minimální počet dřevin je 16; úspěšnost > 75 %
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet dřevin, je třeba požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Poživatiny

určit 9 druhů běžně nalezlitelných poživatin a do hodiny alespoň dvě třetiny přinést; určit úpravu a konzumaci (případně provést)
různé části poživatin lze počítat zvlášť, pokud je jejich úprava a konzumace dostatečně odlišná

Čaj a přírodní barvy

- 1) uvařit do hodiny nehnusný čaj z přírodních surovin
vědět co tam přesně je a alespoň 1 surovinu, která by se ještě dala použít
(lze propojit s léčivkami)
- 2) znát přípravu 3 různých přírodních barev teoreticky
připravit 1 barvu prakticky (pěknou/sytou; ne z borůvek)

Léčivky

- 1) poznat 10 druhů léčivek; vědět k čemu lze využít
- 2) připravit kašičku/mast/nálev/odvar/čaj, vědět k čemu lze využít
(lze propojit s čajem)

Houby

pojmenovat houby z předloženého výběru
rodové a nad 12 let i druhové jméno
preferujeme určení v přírodě
minimální počet hub je 16; úspěšnost > 75 %

(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet hub, je třeba požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Nerosty

poznat 10 druhů nerostů, místo 3 nerostů mohou být kovy (ne železo)

Souhvězdí

- 1) najít Severku; pořadí planet v naší sluneční soustavě; mechanismus zatmění; světelný rok teoreticky znát 9 souhvězdí
- 2) určit alespoň dvě třetiny z nich na obloze

Zvířata

pojmenovat zvířata z předloženého výběru
rodové a nad 12 let i druhové jméno
preferujeme určení v přírodě
minimální počet zvířat je 20; úspěšnost > 75 %
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet zvířat, je třeba požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Stopování

- 1) znát 9 různých stop teoreticky
- 2) určit alespoň třetinu z nich v terénu nebo odlít a určit 1 stopu

GLEJT ZDATNOSTI (je třeba splnit 10 z 12)

Kliky

hoši do 12 let 20 kliků
hoši nad 12 let 25 kliků
dívký do 12 let 15 kliků
dívký nad 12 let 20 kliků
(počítají se jen čisté cviky)

Shyby

hoši do 12 let 4 shyby
hoši nad 12 let 6 shybů
dívký do 12 let 3 shyby
dívký nad 12 let 4 shybů
(počítají se jen čisté cviky)

Dřepy

hoši do 12 let 100 dřepů
hoši nad 12 let 110 dřepů
dívký do 12 let 90 dřepů

dívky nad 12 let 100 dřepů
maximálně jedna asi desetisekundová pauza
(počítají se jen čisté cviky)

Sedy lehy

hoši do 12 let 40 sedů-lehů
hoši nad 12 let 60 sedů-lehů
dívky do 12 let 30 sedů-lehů
dívky nad 12 let 50 sedů-lehů
maximálně dvě asi desetisekundové pauzy
(počítají se jen čisté cviky)

Přesnost

hody do 1 x 1 čtverce (stačí dopady dovnitř) nebo
hod kelímkem/kop míčem mezi dva kůly metr od sebe
(vše ze vzdálenosti 7 metrů)
minimální počet je 20 hodů/kopů; úspěšnost > 80 %
(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet hodů/kopů, je třeba
požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Běh

1) na čas 100 m
hoši do 12 let 30 s.
hoši nad 12 let 25 s.
dívky do 12 let 35 s.
dívky nad 12 let 30 s.
2) vytrvalost 3 km
do 12 let 19 min.
nad 12 let 17 min.

Plavání

1) na čas 50 m
do 12 let 70 s.
nad 12 let 60 s.
(počítáno se startovním skokem; bez skoku jsou časy o 5 s. delší)
2) vytrvalost 1 km
do 12 let 50 min.
nad 12 let 40 min.

Potápění

1) vydržet 45 s. pod vodou
2) uplavat pod vodou 10 m

Přeskoky

bezchybně za sebou přeskočit přes švihadlo

- 1) 44 x střídavě nohy
- 2) 25 x snožmo

Rovnováha

1) vydržet poslepu na jedné noze určený čas (maximálně 1 poskok)

hoši do 12 let 60 s.

hoši nad 12 let 75 s.

dívky do 12 let 70 s.

dívky nad 12 let 90 s.

2) přejít bezchybně kladinu nebo kládu

hoši 7 m

dívky 9 m

Lano

1) vyšplhat po laně 3,5 metru nad svojí výšku

2) přeručkovat na jednom laně vzdálenost 6 m (na dvou 10 m)

Vůle a páže

1) udržet papírek aby nevypadl v druhé straně kolíčku na prádlo po dobu 60 až 70 s. (dle tuhosti kolíčku)

2) udržet v rozpažených rukou 2 ks předmětů o hmotnosti 1 kg po dobu 3 min. (nebo 2 ks předmětů o hmotnosti 1,5 kg po dobu 2 min.)

(rovný postoj bez velkého poklesu rukou)

GLEJT TOULÁKA

(je třeba splnit Nováčkovský glejt a 9 z 9)

Uzlověda

vše, co je obsahem uzlů v nováčkovském

základní tvarové prvky (ohyb, závit, očko); co je to zámek

12 uzlů mimo 6 základních (dvojitě se nepočítají)

vyjmenovat vhodné použití a určit spojku/smyčku

Bivak

postavit funkční bivak a přespat v něm

pohodové přespání, ne přežití

(používá se pouze materiál, co by mohl být přinesen v rámci běžného batohu + dostupné přírodniny)

Topověda a orientace

vše, co je obsahem buzoly, mapy a mapových značek

v nováčkovském:

úspěšnost > 90 % u značek

méně běžné mapové značky

azimut v mapě

orientace podle Slunce a hvězd/Měsíce prakticky

orientace dle 3 jiných přírodních úkazů teoreticky

základní vědomosti o GPS

absolvovat azimuták (např. čtverec o straně 100 dvojkroků); dojít na konec nebo se dostat zpět s přesností 90 %

Semafor

1) převod z vysílání do textu (rozumný časový limit)

2) převod z textu do vysílání (rozumný časový limit)

minimální počet písmen je 50; úspěšnost > 80 %

(kdyby nebylo možno dodržet minimální počet písmen, je třeba požadovat vyšší až 100 % úspěšnost)

Zdravověda

ABC resuscitace (airways/breathing/circulation)

krvácení; zlomeniny; klíště; pokousání/štípnutí/uštknutí; otrava;

popáleniny; omrzliny (vše detaily dle věku)

šok; vše co „zbylo“ z 5 T

tísňové linky; rámcově obsah lékárničky

Ohňověda

1) zakládání a likvidace ohniště; typy ohňů – detailní popis (jen ty použitelné); druhy dřeva a jejich hoření

2) samostatně rozdělat nechcípající oheň za ztížených podmínek

(na sněhu, vodě, za vlhka, v peci) na 8 sirek nebo křesadlem

používají se jen přirozené součásti přírodnin (dřevo, kůra,

smůla, jehličí, suchá tráva apod.)

příprava 5-20 min. dle podmínek

Odhad a měření v přírodě

1) odhadnout (přinést předmět)

o hmotnosti 1 kg nebo objemu 1 litr chyba max. 20 %

o délce 1 metr chyba max. 10 %

nebo naopak určit u předmětu (ovšem tam, kde to není jasné)

odpovídající veličiny

2) měření bez možnosti přímého změření

výška alespoň 1 způsob

šířka alespoň 1 způsob

určit improvizovaně pravý úhel

předvést s rozumně malou chybou

Vaření

1) vařit celý den pro 4 lidi

snídaně (včetně teplého nápoje), oběd (polévka + hlavní teplý

chod) a večere (1 chod)

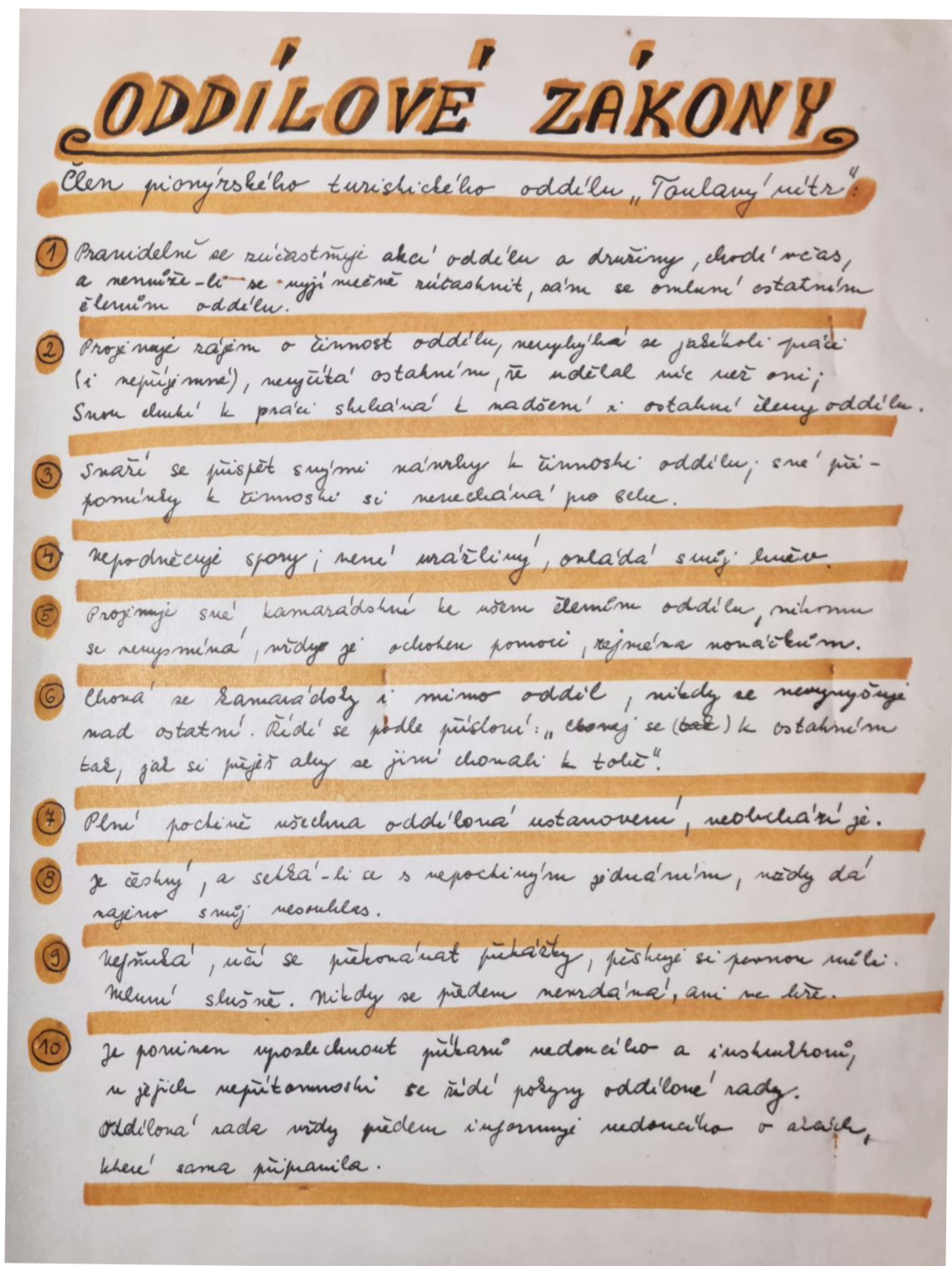
2) opravdu zajímavé (složitější) vaření nejen v přírodě
(např. Setonův hrnec, různé pečení nebo vaření ve stylu Velké
žranice)

Volná dovednost

např. lasování, bič, dřevorubectví, hra na hudební nástroj apod.; musí
souviset s činností oddílu

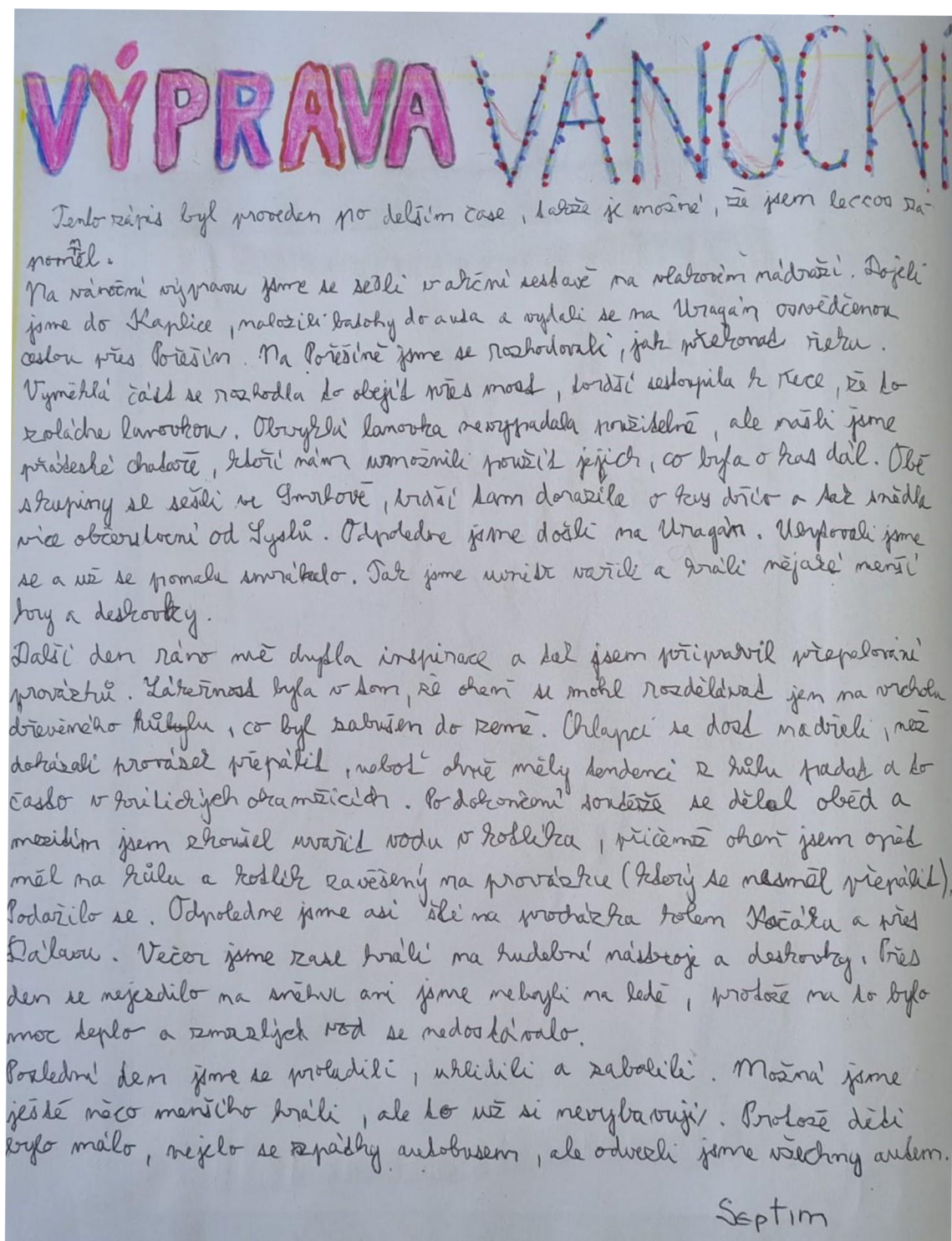
rozhoduje hlasováním Velorex

Příloha VII.: Oddílové zákony



Obr. č. 6: Oddílové zákony

Příloha VIII.: Kronikový zápis o výpravě



Obr. č. 7: Kronikový zápis o vánoční výpravě

28.-30.12.2022



Obr. č. 8: Fotodokumentace k vánoční výpravě



Podzimní

14-16/10/2022

Šákal, Martin,

VÝPRAVA

Čivva

PÁTEK:

Tato výprava začala na autobusovém nádraží a autobusem jsme dojeli na vrágán. Na vrágáne jsme se zabýdli a čekali nás první hra. Hra na zloděje a policajty. Už byla tma a proto jsme používali lightsticky. POLICAJTI ZELENÝ a ZLODĚJI ČERVENÝ. A zloději se snažili vykrást BANKU, MUSEUM a KLENOTNICTVÍ. večere (výborná) a večerka.



SOBOTA:

Den začal rozsvíčkou, poté nás čekala smůla a poté konečně první hra. V této hře bylo 6 stánovišť které jsme museli obejít

1. sestkládání mapy vrágánu
2. opíř drážek a zvážení hmoty a rukama
3. hádanky
4. zdvihání činky
5. hledání věcí co do lesa nepatří
6. hra LOGIC



Poté jedna skupina

šl zůst oběd a ostatní dvě skupiny šli hrát hru na propašování věcí.

V této hře jsme se snažili propašovat věci aniž by druhá skupina našla.

Potom nás čekal oběd a pak dlouhá procházka při které jsme

hráli desítku a povodeň. Potom byla večere a potom

jsem maloval zvirátka z podzimní oh. fastlin a plodů

MOŽE ZVÍRÁTKO



NEDELE:

V neděli jsme si zvalili, šli do Beňáku a bussem jsme dojeli do Budejic.

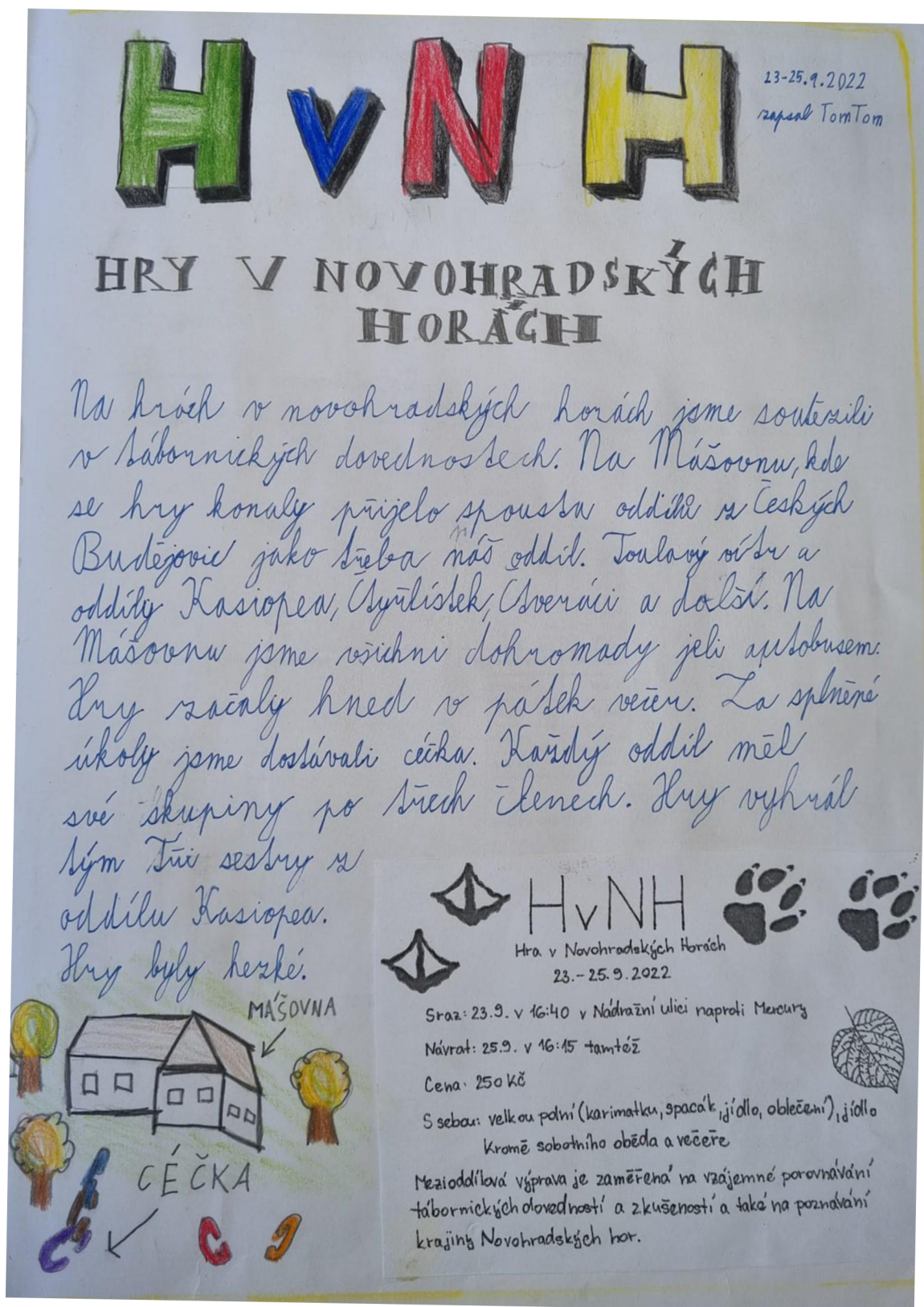
Výprava byla skvělá díky.

Obr. č. 9: Kronikový zápis o podzimní výpravě



Obr. č. 10: Fotodokumentace k podzimní výpravě

Příloha IX.: Kronikový zápis o schůzce a HVNH



Obr. č. 11: Kronikový zápis o Hře v Novohradských horách, 19. ročník

HvNH

Hry v Novohradských Horách

22. - 24. 9. 2023

Sraz: v pátek v 16:30 u autobusového nádraží

Návrat: v neděli kolem 16:30 u autobusového nádraží

S sebou: velkou polní (spacák, karimatka, teplé oblečení, ešus, základní věci, jídlo (vyjma sobotního oběda a večeře) apod.)

250 Kč na dopravu a startovné

HvNH jsou zaměřeny na poznávání Novohradských Hor a vzájemné porovnání svých tábornických i jiných zkušeností a dovedností.

Kontakt: Karolína "Karol" Bittová - +420 608 082 004
karol@toulavyvittr.cz

Obr. č. 12: Pozvánka na 20. ročník hry v Novohradských horách



ZÁŘÍ A ŘÍJEN

Všechny schůzky se konají u klubovny (Pasovská 64, 370 05 České Budějovice).

Datum	Čas	Akce	Místo
7. září	16:00-18:00	první schůzka	klubovna
14. září	16:00-18:00	schůzka	klubovna
21. září	16:00-18:00	schůzka	klubovna
23.-25. září	-	výprava HvNH	Novohradské hory
5. října	16:00-18:00	schůzka	klubovna
12. října	16:00-18:00	schůzka	klubovna
14.-16. října	-	výprava	Uragán
19. října	16:00-18:00	schůzka	klubovna

<https://toulavvyvitr.cz> | Michael "Šakal" Kaša 775111864

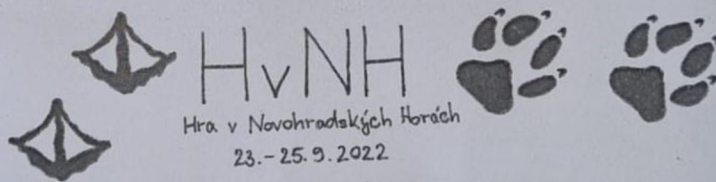
Dětský oddíl
T.K. Toulavý vítr

pro děti od 7 do 13 let
schůzky | výpravy | tábory

K Pasovská 64 ČB
M +420 721 953 810
W <https://toulavvyvitr.cz>
E oddil@toulavvyvitr.cz



Dětský oddíl
T.K. Toulavý vítr
pro děti od 7 do 13 let
schůzky | výpravy | tábory
K Pasovská 64 ČB
M +420 721 953 810
W <https://toulavvyvitr.cz>
E oddil@toulavvyvitr.cz



HvNH
Hra v Novohradských Horách
23.-25.9.2022

Start: 23.9. v 16:40 v Nádražní ulici naproti Mercury

Návrat: 25.9. v 16:15 tamtéž

Cena: 250 Kč

S sebou: velkou polní (karimatku, spacák, jídlo, oblečení), jídlo
Kromě sobotního oběda a večere

Mezioddílová výprava je zaměřena na vzájemné porovnávání
tábořnických dovedností a zkušeností a také na poznávání
krajin Novohradských hor.

Obr. č. 13: Pozvánka na 19. ročník hry v Novohradských horách

H V N H

20 ročník

Hřba v Novohradských horách byla první výprava tento rok. Šlo o všechno jsme tam jeli autobusem a večer jsme jen postavili stany a rozvěšeli se. Druhý den jsme dopoledne našli v okolí měřový měří a stanovili např. usli, postavili, stihli spravit stany. K obědu byl guláš (byl moc dobrý). A odpoledne jsme šli se orientovat což bylo to samé ale šel od sebe všude se louhy ašd... Bylo 8 stanovili např. malování trávy, otisky anota a šelky byla factobový stanovili šelky k obědu jsme švarili sami a odpoledne šelky jsme si šelky. Jsem hrál chobotničky - na čele jsme měli nějaké číslo a chobotničky je rozdělili pytlík a museli jsme zjistit výškový slovo. A šelky přijel autobusem a jeli jsme domů. Bylo vyhodnocení a soušese o šelky nejlepší byli šelky.



Obr. č. 14.: Kronikový zápis o Hře v Novohradských horách, 20. ročník

14.9

SCHIZKA

Šakal

U KLUBOVNY

Dnes jsme znovu přivítali novou členku Emu. Náš lup byl na kopěčku.

1. hra Nejdříve jsme si každý vzal papír a všem oddělového papírku a hledali jsme k sobě další část. Tato hra byla hlavně pro nováčky, kteří je neuměli, ale možná i už umí. ☺
2. Molekuly: museli jsme najít počet molekul, které byly různé.
3. Udělali jsme si skupinky po šesti dany počet rukou a nohou, byla jsme se ptali na různé otázky. A
4. a museli jsme mít na zemi to kábara. 4. Vedoucí a instruktorů podle toho jsme dělali bingo. to tišce, protože mrazíček bylo omí veah. Museli jsme udělat kruh na někoho ukázat a když vypadli jste. Schizka byla super
5. hráli jsme mrazíka => bylo více
6. Poslední hra se jmenovala a pak se úkolo teď musel jít jste na sebe ukázali oba a těším se na další ☺.

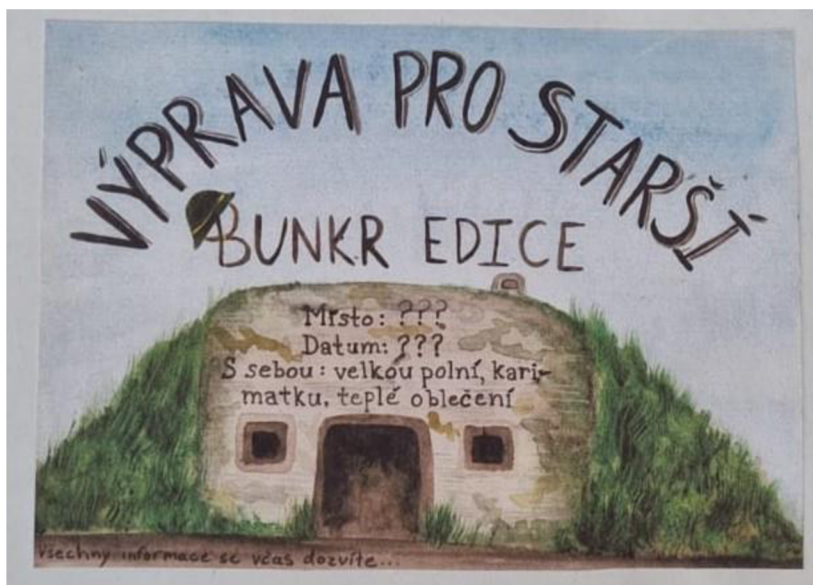
HOLA, HOLA HOLA
v kamarádství
je pro nás
neváhejte a

Hej už jde vítě soulavěj
naše spása v přírodě
krása proto kluci
rychle k nám přispěchejte

Lauri

Obr. č. 15: Kronikový zápis o schizce u klubovny

Příloha X.: Kronikový zápis z výpravy pro starší



Obr. č. 16: Pozvánka na výpravu pro starší

17-19.3

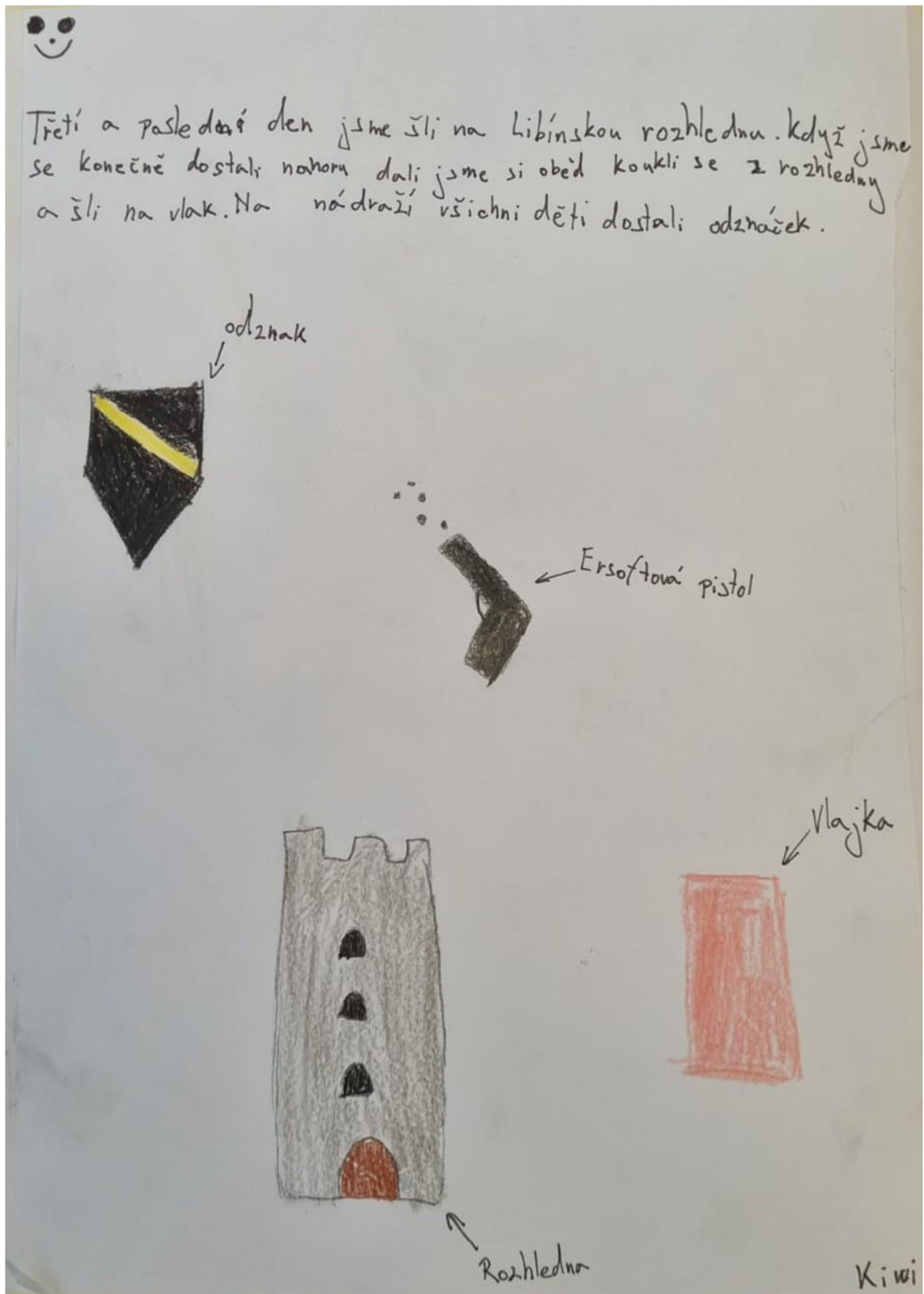
Výprava

pro

Starší

Měli jsme sraz ve 4h. A šli jsme nakupovat do Kauflandu
měli jsme limit 220Kč.
Zpátky na sobotu jsme spali v klubovně. A měli jsme
noční hru ve stromovce hra se hrála tak že byly vesničané,
vojáci a Bandité. Bandité lovili vesničany a vojáci, Bandity.
Vesničané měli za úkol skládat takové věcičky a donést je ze
stanoviště na jiné stanoviště. Když běželi z toho jednoho stanoviště
na druhý museli proběhnout minimálně třemi červenými bránami.
Vojáci měli za úkol chytat bandity měli takové pistole kterými po
~~smoká~~ Banditách stříleli. A zároveň měli za úkol chránit vesničany.
Banditi měli za úkol chytat vesničany a brát si od nich ty věcičky.
Druhý den jsme ráno vstali a šli na autobus. Ten nás odvezl na
někdy místo atam jsme dostali tajenku a přestupovali jsme na
další autobus. Ten nás odvezl na Libínský sedlo. Potom jsme
šli k bunkru. V bunkru jsme si uvařili oběd a potom šli na hru.
Chodili jsme po stanovištích a dělaly úkoly. Potom jsme dostali
ersoftový pistole a stříleli po vedoucích a instruktorech a ještě
po vojácích u kterých jsme plnili ty stanoviště. Na noc jsme
se přesunuli k jinému bunkru. Uvařili jsme si večeři a šli spát.
V noci jsme měli hlídat vložky. Vložky nám kradli ty vojáci.
Tohli nás ale uhést. Odnesli ~~asi~~ všechny ale po 30min nás museli
kštit.

Obr. č. 17: Kronikový zápis o výpravě pro starší, 1. část



Obr. č. 18: Kronikový zápis o výpravě pro starší, 2. část

Abstrakt

LÁD, Vítězslav. *Předávání životního stylu v oddílu Toulavý vítr*. České Budějovice, 2024. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Martina Kočerová, Ph.D.

Klíčová slova: Woodcraft, Česká tábornická unie, oddíl, životní styl

Práce se zabývá popisem předávání životního stylu v tábornickém oddíle Toulavý vítr v Českých Budějovicích. V první části práce jsou popsána hnutí a organizace, k jejichž zásadám se oddíl hlásí. V druhé části je představen samotný oddíl Toulavý vítr, jeho historie a současnost. Ve třetí části jsou popsány rysy životního stylu a způsob jejich předávání v oddíle. Ve čtvrté části práce je provedeno porovnání způsobu předávání životního stylu ve skautském hnutí za využití skautské výchovy se způsobem předávání životního stylu v oddíle Toulavý vítr.

Abstract

Transmission of lifestyle in the Toulavý vítr troop

Keywords: Woodcraft, Czech Scouting Union, troop, lifestyle

The thesis deals with describing the transmission of lifestyle within the scout troop Toulavý vítr in České Budějovice. The first part of the thesis describes the movements and organizations to which the troop adheres. The second part introduces the troop Toulavý vítr itself, its history, and present. The third part describes the features of the lifestyle and the way they are transmitted within the troop. The fourth part of the thesis compares the method of transmitting lifestyle within the scouting movement utilizing scout education with the method of transmitting lifestyle within the troop Toulavý vítr.